Laiškai lietuviams

FEBRUARY 1994 VASARIS

PAREINA LIETUVA	37	Juozas Andriuškevičius
VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI	39	Vytautas Kasniūnas
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	41	Jonas Lauriūnas, SJ
DIDŽIOJI LIETUVOS NELAIMĖ	44	Stasė Petkienė
VIENOS PARAPIJOS ISTORIJA	48	Antanas Saulaitis, SJ
NAUJAS DANGUS IR NAUJA ŽEMĖ	54	Chiara Lubich
ATLAIDUMAS	55	Irena Valantonė
POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II LIETUVOJE	57	Alė Žibūdaitė
VASAROS ATGARSIAI	59	Algirdas Paliokas, SJ
ATLAIDUMO PAMOKOS	62	Asta Stankūnaitė
TĖVYNĖJE	63	Marija A. Jurkutė
KALBA	67	Juozas Vaišnys, SJ
ATGARSIAI	68	Red.
ŠYPSULIAI	70	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	71	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas įvairiomis nuotraukomis iš Lietuvos jėzuitų veiklos.
Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės.
Skyrių vinjetės — dail. Rasos Sutkutės.
Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
Apdaila — Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams (ISSN 301-540) — Letters to Lithuanians is published monthly except July/August, when bimonthly, for $15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, Il 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams,** 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

religinės ir tautinės kultūros žurnalas

Laiškai lietuviams

1994 / VASARIS — FEBRUARY / VOL. XLV, NO. 2

PAREINA LIETUVA

JUOZAS ANDRIUŠKEVIČIUS

Išgirdusi skambią Atgimimo dainą,
Giedrėja mano žilstanti galva.
Regiu — daug iškentėjusi pareina
Kudirkos ir Maironio Lietuva.

Pareina iš Igarkos ir Vorkutos,
Pakyla iš Klepočių ir Rainių.
Ir vėl atžels sesers daržely rūtos,
Vėl trykš vanduo iš brolių šulinių.

Tačiau vis tiek dar neramu be galo,
Kai abejonių klaustukus girdžiu:
Ar apvalysim Lietuvą nuo melo,
Nuo egoizmo ir klastos rūdžių?

Širdies gelmėj šis klausimas iškyla
Ir slegia kryžium dideliu, sunkiu.
Bet vis garsiau drąsa nustelbia tylą,
Ir vis karščiau gyvenimu tikiu.

Išgirdus skambią Atgimimo dainą,
Giedrėja mano žilstanti galva.
Regiu — su saulės vainiku pareina
Brazdžionio ir Miškinio Lietuva.

Marijampolė, 1990

Keliasi iškankinta Lietuva.

Vasario Šešioliktoji — džiaugsmo dienos nebaigta išverkti ašara

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Ilgų amžių keliuose keliavusi Vasario Šešioliktos dienos istorija savo šventei lyg išmąstytai pasirinko (Lietuvos tarybos nutarimas) dieną, kad ir gamta įprasmintų jos išgyventus laikus. Buvo labai audringų to mėnesio dienų su supustytais sniego kalnais, buvo ir ankstyvų žiemos saulėtų dienų, neišpasakytų šalčių, kurie kaleno dantis.

Tą dieną išgyvename savitai, išskirtinai pasižyminčiomis savomis ypatybėmis. Kartais iš tėvų paveldėtomis, mokyklose išauklėtomis ar gyvenimo iššauktomis ir užgrūdintomis. Man paliko neužmirštamą prisiminimą iš nepriklausomybės kovų, kai Joniškio miestelyje siaučiant bermontininkams tėvas, uždaręs langines, užgesinęs šviesą, vakare sukvietė visus keturis vaikus ir mokė dainuoti Lietuvos himną. Mama skendo ašarose, nes tėvelis tą naktį išėjo padėti savanoriams.

Mano klasės auklėtoja Skėterytė mums dažnai kartodavo: "Jūs turite būti kilnūs lietuviai, taurūs tėvynės mylėtojai ir gynėjai!" Širdyse augome didvyriais, kai minėdavome liūdnas metines spalio 9 d., kai buvo okupuotas Vilnius.

Kaip klasės auklėtoja ji skirdavo kelias valandas Vasario Šešioliktos dienos minėjimui. Po visos Vasario Šešioliktos dienos minėjimo programos, po kelių dienų ji paskirdavo paskutinę pamoką parašyti savo išgyvenimus Nepriklausomybės šventės minėjimo dieną. Aš tada parašiau temą: "Tu, Vasario Šešioliktoji, esi mūsų ašara, ežerais ir upėmis išsiliejusi". Rašinys mokytojai labai patiko ir į "oratorius" pakėlė, pelniau klasės dienraščio vyr. redaktoriaus titulą. Rašiau apie Mažosios Lietuvos ir Vilniaus krašto lietuvius, kurie, kentėdami nuo okupantų, išlaikė lietuvybę ir už tai skaudžiai kentėjo. Tie lietuviai buvo tikri patriotai, nuoširdžiai mylintys savo tėvynę, atsidavę savo tautai, pasiryžę aukotis. O tiems lietuviams, ten gyvenantiems, taip pat ir mūsų krašte, mėgaujantiems puoštis svetimomis plunksnomis, paskyriau šį posmelį iš Maironio poezijos:

"Taip nelaužyk sau rankų, kai beržo šakas
Kad laužo užrūstintas vėjas:
Tau dar liko sūnų, kas tėvynę praras,
Antros neišmels atgailėjęs".

Grįžau į vaikystės dienų prisiminimus, išgyvenimus, nes mes visi tokioje aplinkoje augome, brendome.

Skirtingai dygo, augo ir klestėjo tautinis pradas Lietuvoje nuo 1940 metų, pirmosios komunistų–rusų okupacijos. Apie atėjusius vergijos metus žymusis rašytojas Vincas Mykolaitis–Putinas knygoje apie 1863 metų sukilimą "Sukilėliai" rašo: "Tauta turi būti priaugusi ne tik nepriklausomybei, bet ir vergijai. Tada ji bus pribrendusi ir amžinybei".

Vasario šešioliktoji išėjo į amžinybės kelią, kai 1991 metais sausio 13 dieną sulaukė visa Lietuva, atėjusi naujuoju Baltijos keliu, ginti nuo žiaurių okupantų vyriausybę, kuri 1990 m. kovo 11 dieną ant Nepriklausomybės paminklo uždėjo nuo Biliūno pasakos kalno paimtą, iškovotą, laisvės žiburį.

Apie Lietuvą — didvyrių tautą tada rašė viso pasaulio spauda, kalbėjo įvairiomis kalbomis radijas, vaizdus rodė televizija.

Laidojant žuvusiuosius, atsisveikinant, kalbėjo rašytojas Justinas Marcinkevičius: "Tai pirmieji tikrai laisvi Respublikos piliečiai ir pirmosios mūsų Nepriklausomybės aukos. Pasaulis mato — pasiekta smurto ir žiaurumo viršūnė: nužudyti, tankų vikšrais sutraiškyti: beginkliai žmonės, kurie niekam negrasino, niekam nekėlė jokio pavojaus. Savo rankomis jie laikė apglėbę ne svetimą, ne užgrobtą, o SAVO žemę, jų akys buvo pakeltos į SAVO dangų, o į automatų šūvius jie atsakė skanduodami Lie–tu–va! Jie ir krito su šiuo žodžiu lūpose, nunešdami jį prie Dievo kojų. Nedidelė Lietuva šiomis dienomis tapo vėl didelė".

Minėdami ir švęsdami Vasario Šešioliktąją, prisimename ir 1918 metus ir po to ėjusius metus. Koks artimas sugretinimas 1994 metų su 1922 metais, kai dvasinė ubagystė ėjo tuo pačiu keliu. "N. Dienovidis" persispausdino poeto Kazio Binkio 1922 m. rašytą straipsnį: "Tolei mes nebūsime tikrai laisvi ir nepriklausomi, kol savo dvasios neatpalaiduosime iš tebelaikančio ją savo replėse vergijos siaubo, kolei gaivingas vasaris vėjas nesulaužys mumyse sukietėjusios storžievybės plutos ir gaivingi naujojo pavasario šaltiniai nenuplaus nuo mūsų amžiaus suneštų dulkių mėšlo".

Vasario Šešioliktosios dienos ašaros, ežerais ir upėmis išsiliejusios Rusijos carų metais, per krantus pylėsi ir rusų komunistų metais, lyg ruošdamosios nuplauti jų suneštų dulkių mėšlą.

Kai šiais metais buvo minima Laisvės gynėjų diena — sausio 13-ji, Vilniaus arkikatedroje–bazilikoje pasakytame pamoksle arkivyskupas Audrys Bačkis, lyg prisiminė poeto Kazio Binkio pasakytus žodžius.

"Tėvynė, išsikovojusi laisvę, dar nėra visiškai laisva", kalbėjo arkivyskupas. "Tikroji laisvė bus tik tada, kai ji remsis atsakomybe prieš Dievą ir prieš brolius. Laisvei subrandinti dar reikia kiekvieno mūsų aukos, sunkaus, kartais gal ir nedėkingo darbo. Nepritekliai ir kasdienio vargo auka, prijungta prie žuvusiųjų aukos ir įprasminta Kristaus kryžiumi, teišaugins tikrąją laisvę ir nepriklausomybę".

"Nebus gražesnio paminklo ant žuvusiųjų kapų už mūsų geranorišką pagalbą ir nuoširdžią meilę, rodomą vienas kitam", pamoksle kalbėjo ark. Bačkis. "Savo prisiminimą ir pagarbą tautos didvyriams įprasminkime pagalba ir meile gyviesiems, kurie yra čia, šalia mūsų: ligoniams, gyvenimo nuskriaustiems ir vienišiems mūsų broliams. Mirusiųjų vėlės tesuartina gyvuosius ir tepadeda jiems kurti Tėvynėje taiką, meilė ir santarvę", pasakė ark.Audrys Juozas Bačkis.

Tą pačią dieną kalbėdamas Seimo pirmininkas pasakė: "Bet, manau, geriausias žuvusiųjų idealų vykdymas — tai mūsų nepriklausomos valstybės stiprinimas". Užmiršai, pirmininke, jog primiausia reikia surasti kelią, kad išeitumėm iš dvasinės ubagystės.

Labiausiai ko reikia Vasario Šešioliktajai — tai nušluostyti jai ašaras. Ateikime ją pasveikinti dvasiškai atsinaujinę, nuplaukime visas nešvarias dulkes, ką mums atnešė ateizmas ir vergija. Tik vieno prašykime: "Dievuliau, dar kartą atvesk mus į Baltijos Kelią, ir jį ne gėlėmis išbarstyk, bet žmogiškos išminties žiburėliais nušviesk kelią, tegu audra ir lietus nuplauna sovietiškų dulkių klodus, ir nuo milžinkapių atėjusi senolių dvasia teveda mus nauju keliu".

■ Lietuvos Vyčių organizacija, įsteigta Amerikoje prieš daugiau kaip 80 m., dabar turi arti 5.000 narių. Jie remia Lietuvių Pontifikalinę kolegiją Romoje, teikia visokeriopą pagalbą Lietuvai. Popiežiaus lankymosi proga daugiau kaip 100 jos narių dalyvavo jo sutikime Lietuvoje, ta proga nuveždami į Lietuvą 34 dėžes vaistų bei įvairių medikamentų katalikiškajai Šv. Jokūbo ligoninei Vilniuje.

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS, SJ

8. Žodžio liturgija (II)

Vyresnioji karta, be abejo, žino, kad anksčiau Mišių metu buvo skaitoma tik Evangelija, o dabar yra du skaitiniai; sekmadieniais ir kitomis didesnėmis šventėmis net trys. Tai nustatė II Vatikano susirinkimas, kuris pageidavo, kad tikinčiojo kelias būtų Biblijos kelias, kad tikintysis atrastų tuos turtus, kurie slypi Biblijoje. Šių skaitinių tikslas yra ne tiek įsiskverbti į tikinčiųjų atmintį, kiek atnaujinti jų dvasią. Pagal Susirinkimo mintį bažnyčioje turi būti du stalai: žodžio stalas ir aukos stalas; žodžio stalas teikia mums šviesą, o aukos stalas šv. Komunijos pavidale teikia mums gyvybę.

"Pradžioje buvo žodis". Dievas, saugodamas ir gelbėdamas savo kūrinį, užmezga su juo pokalbį — dialogą. Šis pokalbis yra vykęs keliais etapais.

Pirmiausia Dievas prabilo į žmogų *kūriniu žodžiu*. Dievas pašaukė į buvimą įvairius daiktus – juos sukūrė. Biblijoje skaitome: "Dievas tarė: tebūnie... ir atsirado..." (Prl.). Psalmininkas gieda: "Dievo žodžiu dangus atsirado, ir jo dvelkimu — dangaus kareivijos".

Dievo žodžiu sukurtasis pasaulis tapo tarsi amžinas Dievo pėdsakas, Jo galybės ir gerumo liudijimas. Nuo tada visa kūrinija, kaip atsiradusi veikiant Dievo žodžiui, skelbia Kūrėjo didybę. "Skelbia dangus Dievo garbę, apie Jo rankų darbus žvaigždėtasis skliautas byloja" (Ps 19).

Šv. Jonas evangelistas rašo: "Pradžioje buvo Žodis, tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas... Visa per Jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę". Štai Dievas apreiškia save pasauliui per kūrinius: kūriniai, sūkūrimo faktas — tai Jo žodis mums. Per kūrinius Dievas prabilo į žmogų, bet reikiamo atbalsio nebuvo — neužsimezgė reikiamas bendravimas. Šv. Jonas rašo: "Jis buvo pasaulyje, ir pasaulis per Jį atsiradęs, bet pasaulis Jo nepažino". Žmogus žiūri į pasaulį ir nemato Jo Kūrėjo — sako: pasaulis pats atsiradęs, jis yra amžinas... Kūriniai turi ypatingą šviesą — jie kalba apie Kūrėją, tačiau ne kiekvienas žmogus supranta tą kalbą. Bet kūrinių kalba, gal nepakankamai išraiški, yra prieinama visiems suprasti.

Dievas pradeda naują etapą savo pokalbio su žmogumi — vadinamuoju *APREIŠKIMU*. Dabar Dievas naudoja žmogaus žodį — ištartą, užrašytą. Prasideda vadinamoji "išganymo istorija" (griežta žodžio prasme). Šio etapo pradžioje Dievas kreipiasi į žmogų vardu; — "Abraomai" —kviesdamas *išeiti* iš savo mažučio pasaulio ir eiti didžiu Dievo planų keliu, pažadėdamas jo ainijai gausų *išplitimą*.

Pradžioje Dievo Apreiškimas neapima visų žmonių, jis skiriamas tik Abraomo ainiams. Per juos Dievas siekia tolesnio bendravimo su platesne žmonija.

Dievo pasirinktoji tauta, išvesta iš vergijos ir nuvesta į pažadėtąją žemę, susietą su Dievu šventos sandoros ryšiu, taip pat reikiamai neatsiliepė į apreikštąjį Dievo žodį, nebuvo rimto bendravimo tarp šios tautos ir Dievo. Šv. Jonas evangelistas, apžvelgdamas šį antrąjį etapą, liūdnai rašo: "Pas savuosius atėjo, o savieji Jo nepriėmė".

Dievo žodis *trečiu* būdu žengia į pasaulį. Šįkart ne per kūrinius kaip savo pėdsaką ir ženklą, ne pranašų žodžiu, apvilktu žmonių kalbos drabužiu, bet per savo *Am-*

Kun. Jono Kuktos, SJ, laidotuvių Mišios Kauno jėzuitų bažnyčioje. Iš kairės: Jėzaus draugijos sekretorius Hans Zwiefelhofer, vysk. Vladas Michelevičius, kard. Vincentas Sladkevičius, Lietuvos jėzuitų provincijolas Jonas Boruta ir Jėzaus draugijos generolas Peter-Hans Kolvenbach.

žinąjį Žodį, prisiėmusį žmogaus prigimtį — Dievo Sūnus, antrasis Švenčiausios Trejybės Asmuo! Pats Dievas savo Sūnuje tampa žmogumi, kad, po eilės nesėkmingų mėginimų, užmegztų naują ryšį su žmonėmis. "Žodis tapo kūnu (žmogumi) ir gyveno tarp mūsų: mes regėjome jo šlovę..." — rašo Jonas evangelistas. Dievas per kūrinius apreiškė save, paskui — per pranašų žodį, dabar "prabilo į mus per savo Sūnų" (Žyd 1,2).

Kūrinija veda mus į Kristų kaip į kuriantįjį Dievo Žodį, kuriame yra "visa sutverta, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir kas neregima... Visa sutverta per jį ir jam" (Kol 1,16).

Panašiai apie Kristų kalba visi pranašų raštai — tai formalus Apreiškimas — ir į Jį veda. Juk tai Kristuje šie raštai įgyja prasmę ir randa išsipildymą. Kristus sakė savo mokiniams: "Turi išsipildyti visa, kas parašyta apie mane Mozės įstatyme, Pra-

našų knygose ir Psalmėse" (Lk 24,44). Kristus yra tas Žodis, kuriame Dievas geriausiai atskleidė save, prabildamas į žmogų, kad užmegztų su juo pokalbį — dialogą. Kristus yra tas *raktas*, kuris paaiškina, kaip perskaityti "kūrinio ženklą" ir visus "Raštus". *Kristuje* atsiskleidžia kūrinijos ir istorinio vyksmo galutinė prasmė.

Visame Dievo kūrybos procese, visuose etapuose gelbstint žmogų, visada "pradžioje buvo Žodis", kuris raiškiausiai pasirodė Jėzuje iš Nazareto. Dievas, kuris mus gelbsti ir ieško mūsų, pirmiausiai yra "Žodis" — atskleidžiąs ir kviečiąs draugystėn, kviečiąs pokalbiui, laukiąs atsakymo. Kiekvienu atveju Kristus apreiškia mums Tėvą, yra Jo siųstas Žodis, kuris gelbsti ir atkuria, kuris krinta kaip lietus į žemę ir ją atgaivina.

Tad šiuo pokalbio — dialogo dėsniu Bažnyčioje yra praktikuojama ir *Žodžio liturgija*. Dievo žodis užima svarbią vietą šv. Mišiose — juo kaip ir prasideda Eucharistijos šventimas. Žodžio liturgija — tai Kristus, pasinaudodamas Bažnyčia, kalba mums. Aukos liturgija prasideda žodžio liturgija: Kristus prieš pradėdamas savo Auką mūsų vardu Tėvui, prabyla į mus — į mūsų protus ir širdis, kviesdamas į minčių ir širdies bendrumą. Mūsų gyvenimas turėtų būti nuolatinis dialogas — nuolatiniame ryšyje su Dievu, nuolatinis mūsų atsiliepimas, nuolatinis mūsų "TAIP" į Dievo iniciatyvą, kvietimą, raginimą bei įpareigojimą.

Žodžio liturgija — ne vien tik apeiga, kultas: tai valandėlė, kada mes išgirstame Dievo žodį — pamokymą, gauname šviesos savo gyvenimui. Žodis yra brangi dovana. Prisiminkime, ką reiškia vaikui motinos žodis, ką reiškia mums gero draugo žodis. Negirdint jokio žodžio — pamokančio, raminančio padrąsinančio, palinksminančio, anot liaudies, galima iš proto išeiti. Kokia didelė laimė, kad mes galime išgirsti Dievo žodį! Pats Kristus yra pastebėjęs, kad "žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo burnos" (Mt 4,4).

Tad Bažnyčia siekia, kad tikintieji kuo daugiau išgirstų Šv. Rašto. I skaitinys — iš Senojo Testamento. II skaitinys — iš apaštalų laiškų ar šv. Jono Apreiškimo, III skaitinys — iš Evangelijos. Šiokiadieniais ir mažesnėse šventėse — du skaitiniai. Sekmadienių skaitiniai paskirstyti trejiems metams — pagal tai, kokia Evangelija tais metais imama. Taigi tie patys tekstai pasikartoja tik po trejų metų. Šv. Jono Evangelija skaitoma šventėse.

Senojo Testamento tekstai mums yra gal sunkiau suprantami, nes tai aidas iš kitos senosios epochos. Gali atrodyti, kad ir nereikalingi, beverčiai. Bet žinokime, kad pats Kristus labai gerbė Senąjį Testamentą: "Nemanykite, jog aš atėjęs panaikinti Įstatymo ar Pranašų. Ne panaikinti jų atėjau, bet įvykdyti" (Mt 5,17). Naujasis Testamentas yra nesuprantamas be Senojo Testamento. Ar pažinsime augalą, jei domėsimės tik jo žiedais ir stiebu, o nupjausime šaknis ir nekreipsime į jas dėmesio? Mes priklausome tai istorijai, kurią pradėjo Kristus, bet tai pačiai istorijai priklauso ir Abraomas, ir Mozė, ir Dovydas. Žinotina, kad kai kurie momentai Senajame Testamente neatitinka Naujojo testamento lygio — tai natūralu, nes Apreiškimas vyko palaipsniui, prisitaikant prie to laiko žmonių sąmoningumo.

Šv. Rašto tekstai skiriami ne mūsų smalsumui patenkinti, bet atgaivinti dvasią, ją praturtinti bibline šviesa, sustiprinti mūsų tikėjimą. Mūsų pamaldumas ir bendrai religinė kultūra turi remtis Biblijos žeme, kitaip bus plaukiojimas savo įsivaizdavimų ir prietarų baloje. Dalyvavimas žodžio liturgijoje yra ne tik asmeninis praturtėjimas, bet taip pat ir *kulto aktas*: kas pagarbiai klauso Dievo Žodžio, tas pagerbia Dievą — "palaiminti, kurie klauso Dievo žodžio ir jo laikosi" (Lk 11,26).

Frankfurte prie Maino teisė Osviencimo

DIDŽIOJI LIETUVOS NELAIMĖ

STASĖ PETKIENĖ

Prisiminęs tragišką savo krašto istoriją, lietuvis atsidūsta: "Nelaiminga mūsų Lietuva, per amžius nelaiminga: tokia maža (o juk buvo ir didžiulė!) ir pačioj didžiojoj Europos kryžkelėj — tarp Rytų ir Vakarų. Kas nuo šito duonos kepalo nesiekė atsiriekti bent riekę? Taip, mažoji Lietuva Europos centre nestipri, be ne tai yra mūsų nelaimė.

Langeliams į pasaulį prasivėrus, imame pažinti aną gyvenimą turtingą esant, ir ne vienas lietuvis su nuoskauda ir pavydu žvelgia į anuos kraštus. Taip, Lietuva neturtinga. Bet ne tai yra nelaimė.

Atgimimo metais draudimo varžtams staiga atsileidus, lietuviai patyrė susiskaldymą. Nenuostabu, juk gyveno žmonės kaip išrikiuoti, vykdydami valdžios komandas: "Lygiuok! Ramiai!" Nei į priekį, nei į aukštį išsiveržti nevalia. O pačioj rikiuotėj — tik erzelynė, nepasitenkinimas, materialinis ir dvasinis skurdas. Ar taip niekas ir neišsiverš iš tos sustingusios rikiuotės? Aišku, išsiveržė. Asmenybės, grupės, tam tikri sluoksniai, su materialiniais ar dvasiniais idealais. Tik jų išsiveržimas buvo tylus, nepastebimas, neretai pogrindyje, ir taip neteikė gyvenimui ryškių spalvų. Tvyrojo pilkumas, vidutinybė, stagnacija. Atgimimo metais viskas staiga įsisiūbavo ir jau ryškiai pasirodė didieji ir mažieji, kairieji ir dešinieji, šventieji ir nuodėmingieji, silpnieji ir galingieji, išradingieji ir abejingieji. Taip, Lietuva susiskaldė. Bet ne tai yra jos didžioji nelaimė.

Ne vienas šiandien Lietuvoj bijo, kad suklestės turtingųjų klasė ir vargstančių daugiau atsiras — nelygybė išaugs. (Lyg socializme buvo lygybė? Nebent ta lenininė: kai iš visų atimsim, visi bus lygūs. Bet ir tas principas nebuvo įgyvendintas: turtą ir gyvenimą valdė tie, kurie atėmė). Tas apgaulingas lygybės šauksmas per kelis šimtmečius žmonėms nedavė ramybės, o dažnai ir klaidino. Šviečiamojo (XVIII) amžiaus protai jau gana aštriai kėlė nelygybės klausimą, teigė, kad ji kylanti iš nuosavybės. Šviesusis K. Donelaitis į nelygybę žiūrėjo giliai ir krikščioniškai. Jis teigė, kad nelygybė ir kitokie vargai yra gimtosios nuodėmės pasekmė, o pati nelygybė nėra tokia bloga kaip neteisybė. Taip, mūsų gyvenime nelygybė ryškėja. Bet ne tai yra mūsų bėda, juk gamtoje ją, nelygybę, kiekvienam žingsny regiu: stambesnis augalas didesnį žiedą kelia. Būna ir atvirkščiai, tik niekada vienodai.

Sumaterialėjimas, dvasingumo praradimas — tai yra didžioji Lietuvos nelaimė.

Socializmas niveliavo žmones nuo pat darželio. (Beje, dabar jie sparčiai nyksta, Mažeikių raj. 1988 m. gale švietimo sistemos žinioje buvo 18 darželių, vėliau dar 2 susikūrė, o šių metų liepoje jų belieka 7). Ir ne dorybes ugdė darželis, mokykla, darbo kolektyvas, o labiau ydas stiprino. Vis mažėjo švelnumo, gerumo, atlaidumo, dvasingumo, meilės, pasitikėjimo. Vis augo grubumas, egoizmas, nesantaika, melas. Tas pat ir

budelį Bogerą. Liudininkai pasakojo: "Bogeris mylėjo ir augino gėles savo kambary, bet žmones kankino, kur tik galėjo ir kada tik galėjo" (Tribūna ludu 1955.I.31). Kuo paaiškinti tokio žmogaus elgesį — žiaurumą? Matyt, jis nesutiko Kristaus, į jo vidų nebuvo įėjusi Dievo žodžio šviesa...

šeimoje. Paklausia vienas, kaip gyvena kuri ten šeima. Atsakymas tipiškas: "Labai gerai gyvena, turi šaldytuvą, televizorių, jau ir mašiną nusipirko". Augo materija, užgoždama dvasią. Taip vystėsi visuomenė be idealų.

Tikrai meniškai ir teisingai Bronius Radzevičius "Priešaušrio vieškeliuose" vaizduoja kaimo moters sumaterialėjimą. Juozo pamotė metėsi į besaikį godumą. "Eik, tverk, daryk, žiūrėk, kad nenutvertų kitas. Griausmas tegu nutrenkia tokį žmogų, žiūrėk, kiek kiti turi, kaip gyvena!" — šūkaliojo ji ant vyro. Tas godumo demonas neleido moteriai nei ramiai pamiegoti, nei pavalgyti, pailsėti, pasigėrėti tuo, ką turi, pasidžiaugti. Ne dėl savęs tiek dirbo, plėšėsi, savo sūnui krovė pinigus, pirko "Žigulius", įdiegė sūnui, kad iš mokslo šiais laikais negyvensi, kad svarbiausia, išmokti pinigą kalti. "Eik šoferiu, žiūrėk, kiek uždirba, kiek visko priveža" (supraskim: pavagia). Moteriai sekėsi, ji pasiekė savo, bet dėkingumo nesulaukė ir laimės nepatyrė. Ir vyrą, ir sūnų pavergė degtinė. Nebuvo laiko kada žmoniškai pasikalbėt.: "visa kažkas nepasotinamas suryja, prakanda, apgleivėja, numeta, palieka pelėti". Sumaitotas gyvenimas. Jaunimas pasidavė tuščiam momentiniam malonumui, lėkštai linksmybei, neskoningai madai (gražu, kas didelis, raudonas blizgantis!), efektingiausia individo išraiška — žargoniška kalba, neblaivi būsena; daiktai vertinami tik pagal praktinę paskirtį ir išorinį blizgesį, žmogus pagal naudą. Nebejautė slėpiningo senovės, tradicijos, artimo dvelksmo. Nereikėjo grožio nei gėrio. Nei Dievo, nei šventos dienos. Todėl negalėjo vienas kitam padovanoti šviesios valandos. Vienas kitam darėsi svetimi.

B. Radzevičiaus romane tikrasis Daukintienės sūnus Viktoras, pinigą bekaldamas, savaitėmis užtrunka kelionėse, o jauna žmona ima ieškoti progų. Išvargusį vyrą be šypsnio sutinka. O kai Viktoras avarijoj mirtinai sužalojamas, marti bepasako: "A, buvo girtuoklis". Moteris lekia, tveria, plėšosi... ir pagaliau nukritusi aimanuoja: "Dieve, Dieve! Ką aš turiu, kas man atlygins už viską? Kaip nuvarytas gyvulys". Visą dešimtmetį prieš atgimimą žmonės aimanuodavo: kokie nedori paliko žmonės, o jaunimas! Iš gero gyvenimo tai. Karo reikia.

Bet kur tas geras gyvenimas? Namas, mašina, riebus ir saldus maistas, nedaugelio žmonių vogta prabanga? Vien materija! Iš tikrųjų materialinė gerovė buvo prasiveržusi į priekį, o dvasia menko ir toli pasiliko. Žmonės sakė: geras gyvenimas — ir bjaurėjosi juo. Tai didžiausi mūsų nelaimė. Nuoseklu ir teisinga yra ekonominiai mūsų vargai šiandien, nes dvasinį skurdą mes seniai kentėme.

Socializmas žlugdamas sukrėtė žmogaus dvasią ir atvėrė naujas galimybes. Bet pačioj atgimimo pradžioj, kai žmonės aistringai veržėsi į naują gyvenimą, manydami, jog štai šią valandą atsisveikina su praeitimi, aktorė politikė N. Oželytė ištaria: "Bet ar mes mokėsime gyventi laisvėje?" Prisimenu, krūptelėjau nuo šito klausimo.

Nemokame. Kuo toliau, tuo labiau matyti: nemokame. Užsienio lietuvį, girdėjau sakant: "Jūsų valia paraližuota". Galbūt. Tikriausiai. Be ne tik.

Žmogaus gyvenimas visada pasirinkimas. Žmogus kasdien renkasi — dirbti ar simuliuoti, šypsotis ar keiktis, blaiviai mąstyti ar apsisvaiginti, statyti ar griauti, mylėti ar niekinti, kopti į kalną ar leistis pakalnėn, irtis prieš bangas ar plaukti pasroviui? Ir prieš dešimtmetį mažuose rateliuose vienas kitą tikrinom: ir tokiame liūdname, neteisingame gyvenime žmogus gali išlikti doras, tik reikia to norėti — reikia mylėti, dirbti, kurti, tikėti.

Nepriklausomybės metais gyvenimas iš kiekvieno žmogaus griežtai reikalauja kasdien pasirinkti. Baltasis kelias veda į meilę, dvasią, šviesą; juodasis į godumo ar miesčioniškumo klampynę; pilkajam kely gali tinginiauti ir niurzgėti (šių valia tikrai paraližuota).

Poetas Marcelijus Martinaitis skaito eiles Kauno jėzuitų gimnazijoje minint Maironį.

Geležinei rikiuotei pabirus, visi išsisklaidė. Bet į kalną, atrodo, mažesnis būrys veršis. Kaip ir J. Biliūno laikais. Tik žmonės per okupacijos metus išsaugojo dievišką šviesą ir meilę. Juos stiprino Bažnyčia. Daliai žmonių ilgą laiką teatras buvo Bažnyčia, jis rodė takus į gėrį, pas Dievą. Ir literatūra taip pat. Ir kitos meno šakos.

O didžioji dalis — pakalnėn, pasroviui, juoduoju keliu. Jauna šeima sėkmingai pradėjo biznį. Ilgos, tolimos kelionės... O namuose ketverių metų ligotas Mariukas. Retai matydamas mamą, vaikas silpsta ir dvasia. O tėvai planuoja: "Tokios progos negalima praleisti, kai pinigo užkalsim, vaiką gydysim".

Jauna moteris šypsodamasi iš degtinės didelį kapitalą susikrovė. Kartu šeimoje augo grubumas, panieka žmogui. Miestelio žmonės ėmė bijoti turtingiausios ir todėl galingiausios moters. Bet gaisras sunaikino didelę turto dalį, dūmuose užtroško tėvas... Žmonės krikščioniškai tylėjo, tik aukų padegėliams kaip paprastai nerinko. Ne iš pikto džiugesio, o iš reikalo vaikams tiesą pasakyti prabilo balsas: "Tai Dievo pirštas".

Pusamžio tėvo pasiteirauju, kaip gyvena sūnus Egidijus, buvęs mano auklėtinis. Tėvas, jau išlenkęs stiklą, paniurna: "Ech, ką ten iš jų daugiau girdėsi, tik pinigų ir pinigų. Negali užkišt". Klausausi ir pajuntu šaltį. Kur mintimis sugrįš pavargusi žmogaus siela, jei jo vaikystės šalis tokia skurdi ir šalta — vien tik pinigai?

Paskutiniu metu dažnai per TV žiūrime įvairias viktorinas, žaidimus. Kas žiūrovą labiau domina: klausimai ir atsakymai ar

prizai, dovanos? Iš 15 septintokų dvylika atsakė: "Man įdomiau tai, ką žaidėjas laimės". Taip paaugliai taip primityviai mąsto. Bet neretai ir suaugusiųjų sąmonėje daiktai užgožia pasaulio pažinimo paslaptis.

Bedvasė materija šventėje renkasi vaišes, o ne maldą, profesijoje — algą, o ne darbo prasmę, kompanijoje — juoką, kad ir lėkštą, o ne meilę artimam, grožį, vaikų auklėjime — daiktus, pinigus, dovanas, o ne meilę ir gerumą.

Nuo seno lietuviai sakydavo: "Duok, Dieve, iš pono ubagą, bet neduok, Dieve, iš ubago poną". 1992 m. spalio rinkimai į Lietuvos seimą aiškiai parodė idealizmo pralaimėjimą prieš materializmą. Kodėl? Turto netekus, žmogaus dvasia dar šviečia. O bevagiant, bespekuliuojant, staiga prasigyvenus, daiktai užgožia dvasią. Kiek šviesių žmonių buvo Lietuvos kaime dar pokario metais! Kiek nedaug jų belikę. Tūkstančiai žmonių, kaip rašo P. Daco, yra įklimpę vien tik į savo pasaulį, nesugeba išsikapstyti iš siaurų vegetatyvinių interesų ratuko. Bedirbdamas, bekraudamas turtą, žmogus užmiršta, jog darbas ir pinigai — tik priemonė idealui siekti, jog žmogus privalo turėti laiko pažvelgti į žvaigždes... Ir pamąstyti, kam gyvename ir vargstame žemėje.

Aš pati tik neseniai suvokiau, kas mano gyvenime svarbiausia. O svarbiausia yra tai, ko savo tautą mokė jau K. Donelaitis: pažinti Dievą, žinoti Jo įsakymus ir jų laikytis — saugoti gyvenimo harmoniją, grožėtis pasauliu ir kilniai savo sielą pervesti per šį pasaulį. Ir manau, kad būti teisingam gyvenime svarbiau nei būti turtingam ir galingam, nes juk ne galingieji laiko žmogaus dvasią ir idealus.

Silpnieji privalo laikyti
ir ginti pasaulį,
nes niekam daugiau jis nerūpi.
Just. Marcinkevičius, 1978 m.

Iš tikrųjų. Ne valdžios vyrai, ne turtingi valdininkai, ne despotiškas šeimos tėvas "laikė pasaulį" okupacijos metais. Tai silpna, skriaudžiama, nuvarginta moteris, sąžiningas ir todėl visų skriaudžiamas darbininkas, kantrus kaimietis, neišdūmęs į miestą lengvesnio gyvenimo ieškoti, idealistas inteligentas, valdžios suniekintoji Bažnyčia per dešimtmečius išnešė žmogaus ir tautos idealus. "Lojantis šuva už liūtą miegantį pavojingesnis" (Just. Marcinkevičius). Ir galingesnis.

Dainuojančios revoliucijos metu visoj Lietuvoj jutome dvasinį pakilimą. Tik žmonės ilgesnį laiką neišlaiko aukšto dvasinio tono. Nesistebėkime. Bet kas nors žmogaus, tautos idealus turi nešti! Baisu būtų, jei nebebūtų kam idealus išlaikyti.

Kad tik tas silpnasis išliktų gyvas. Kad tik nenutiltų. Šiandien Lietuvoj yra daug žmonių, kuriems "skauda" dėl mūsų dvasios sunykimo. Kelių ieško J. Mikelinskas: "Baisu, kai žmogus neturi gyvenimo tikslo... Čia glūdi daugelio nelaimių priežastis, kurią pašalinti gali nebent tikėjimas į pomirtinį gyvenimą arba aukšti estetiniai idealai. Jei to žmogus neturi, tai tegul atkakliai ieško. Gyvenimą įprasmina jau ir pats ieškojimas".

Po "amžinojo įšalo" žemei atšilus, mūsų sielos vis dėlto labai sunkiai skleidžiasi. Jos tokios baikščios! Kaip dažnai mums pritrūksta drąsos pasakyti tiesą, užjausti kenčiantį, pasikalbėti su sergančiu, liudyti Kristų ir doros kelią. Kasdien turime mokytis drąsos ir melsti Šventąją Dvasią, kad

■ Čikagos arkidiecezija, kuriai šiuo metu vadovauja kardinolas Juozas Bernardin, lapkričio 21 d. pradėjo švęsti savo 150 m. gyvavimo sukaktį, kurią numatoma tęsti įvairiais renginiais visus metus. Pirmasis jos vyskupas buvo William Quarter, ir tuo metu Čikagoje tebuvo tik viena katalikų bažnyčia. Šiuo metu ši diecezija yra antroji savo didumu Amerikoje, jai priklauso apie 2,3 mil. katalikų.

VIENOS PARAPIJOS ISTORIJA

ANTANAS SAULAITIS, SJ

Nesėkminguoju 1831 m. sukilimu prasideda stambiosios lietuvių išeivijos istorija. Anglių kasyklose Pennsylvanijoje padirbę, Paplauskai išgirdo apie vario bei žalvario pramonės židinį palei Naugatucko upę, Connecticut valstijoje, anksčiau Mattatucku vadintame mieste — Waterburyje (visi pirmieji trys vietovardžiai indėniški, nes šios srities europiečiai kolonistai nebuvo Anglijos monarchijos šalininkai).

1885 m. įsikūrė Šv. Kazimiero draugija, o 1892 m. užteko lietuvių medinę bažnytėlę pastatyti aušrininko kun. A. Burbos raginimu. 1894 m. įsteigta Šv. Juozapo lietuvių parapija, pastatyta senoji mūrinė bažnyčia (vėliau tapusi mokyklos dalis), 1905 — dabartinė. Pirmuoju klebonu buvo kun. J. Žebris, prie parapijos leidęs laikraštį, įsteigęs našlaityną ir kepyklą. Smarkusis "lietuvis pionierius kunigas", kaip istorikas kun. V. Valkavičius jį vadina, išsibarsčiusius tautiečius lankė, skatino, ragino, globojo, pakliūdamas į kibirkščių pilnus kivirčus.

Nedaug ramiau klebonavo kun. Petras Siaurusaitis, pastatęs mokyklą, prisipildžiusią 625 lietuvių šeimų vaikais. Ilgiausiai ganytojo pareigas ėjo kun. Juozas Valantiejus, iš Lietuvos jaunuoliu atvykęs, gatvėje po miesto žibintais naktimis mokęsis, kad tik galėtų išeiti mokslus ir kunigu tapti.

Visą Šv. Juozapo parapijos istoriją galima rasti "Lietuvių enciklopedijoje", 1919 ir 1944 metraščiuose, tikriausiai šimtmečio sukakties leidinyje. Žaismingai aprašyti pirmūnų nuo-

---

drąsintų mus ugdyti savo sielą, juk esam žmonės, sukurti ne laikinajai, o amžinajai kūrybai.

Faustiška žmogaus dvasia, gėrio ir grožio siekdama, niekad nejaus sotaus pasitenkinimo tuo, ką turi:

Neras tik atilsio širdis:
Viltis nežvelgs į jos gilybes.

Maironis

Žmogaus gyvenime vis pasitaiko duobių, net ir bedugnių, bet suklupęs sveikas žmogus tuoj keliasi, nelaimės ištiktas nepanikuoja (pagal P. Daco). Jis ir nelaime sugeba pasinaudoti, kad dar labiau pažintų gyvenimą, priartėtų prie Dievo ir suvoktų savo idealą.

Daug darbo reikės, kol bus atkurta materialinė Lietuvos gerovė, bet dar daugiau jėgų ir kantrybės prireiks, kol sustiprės, išaugs mūsų dvasia. Jei Dievas mus myli, mes daug ką dar turėsim iškęsti. Ir neduok, Dieve, kad materialinė gerovė pakiltų, kol dar nesustiprėjome dvasia.

Šiemet Lietuva turi ypatingą progą: mūsų kraštą aplankė Šventasis Tėvas. Mes kiekvienas turime labai pasistengti, atrasti gėrio šaltinėlius, gera intencija susitelkti šeimoje, parapijoje, darbo kolektyve, kad vienas kitą paremtume, pakylėtume. Reikia didelių dvasinių pastangų, kad dieviškas Švento Tėvo palaiminimas pasiektų mūsų gelmes ir visam pasiliktų pas mus, Lietuvoje.

tykiai, ūkininkavimas, darbai, "vario sostinėje", prekyboje, profesijose. Kai ir daug kur kitur lietuvių tankiai apgyventose vietose, nuo gimimo iki mirties ar net ilgiau buvo galima ribotis vien lietuviais ir lietuvių kalba. Pas Kirminaitį pirkdavai ledą, pas Plikaičiūtę — drabužius, valgydavai Karvelio restorane, gerdavai Stoknos ūkio pieną ir Laukaičio pagalba statei namus.

"Abelnai —, rašo 1919 m. metraštis, — Waterburio lietuvius reikia priskaityti prie rimtų žmonių". 110.000 gyventojų mieste lietuvių parapija tapo gausiausiu tarp pusantro šimto lietuviškų katalikiškų židinių JAV, vienu tarpu priskaičiuodama 2000 šeimų. Istoriniai šaltiniai mini 1894 m. įsteigtą chorą (ilgiausiai vadovavo kompozitorius A. Aleksis), daugybę draugijų, sporto svarbą parapijos gyvenime (tebeveikia kėglių salė), nuo 1936 — radijo programas. Čia, toli nuo Čikagos, 1952 įsteigta Lietuvių Bendruomenė.

Šv. Juozapo lietuvių parapijos istorija ir dabartis — visų JAV lietuvių katalikų bendruomenių skerspjūvis ar būdingas pavyzdys. "Ką Jūs galite Lietuvą pamokyti apie parapijas, kai Jūsų parapijos miršta?" — pastebi veiklus kunigas iš Lietuvos. Ką kiti gali išmokti — jų atvirumo, lankstumo reikalas; tačiau rašantysis gali atpasakoti, ką apie katalikų parapinę bendruomenę išmoko iš Šv. Juozapo parapijos.

Parapijos vaikai

Parapija — ne bažnyčia, o prie jos prisiglaudę ir susibūrę žmonės. 1903 m. parapijos mokyklon pakviestos Šv. Dvasios Dukros — iš Prancūzijos ištremtos vienuolės, kurios, kaip rašo amžininkai, supras išeivius, pačios būdamos iš savo žemės sunkių sąlygų išvarytos. Vaikais bei jaunimu susirūpinę klebonai, didelė pradinė mokykla, netoli jos — parapijos našlaitynas sudarė lietuvių ir lietuvių kilmės šeimoms jaukią aplinką vaikus auklėti ir lavinti.

Atėjus prie mokyklos, visiems mokinukams rūpi aplankyti kieme išneštą klebono J. Valantiejaus papūgą, kurios nevykusios pastabos pralinksmindavo ne vieną pamoką, kai langai į kiemą atdari. Kaip visose mokyklas turinčiose parapijose, berniukai raginami ir kviečiami šv. Mišioms, gegužinėms bei kitoms pamaldoms tarnauti. Graži gegužės mėnesio eisena įjungia visas mergaites. Vienus traukia krepšinis ir kiti sportai, kitus — garsusis dūdų orkestras. Erdviame kieme užtenka vietos žaisti, o pagarbus klebonas mielai užkalbina visai jo nebijančius nei nevengiančius vaikus.

Nuo pat pradžios buvo puoselėjama šalpa, artimo globa. Lietuvai po I Pasaulinio karo atgavus Nepriklausomybę, waterburiečiai sudėjo per 100 tūkstančių dolerių. Mėgėjų teatro, choro pasirodymai, visokių draugijų renginiai ir parapijos gegužinės savo pajamas skyrė vaikų, jaunimo programoms, mokyklai, šalpai. 1949 m. "senieji" ateiviai priėmė apie 2000 "dypukų", daugumą visai negiminių ir nepažįstamų, padėjo įsikurti, vaikus į mokyklą siųsti. Ir choras, ir daugelis draugijų tapo "mišrios" — abiejų imigracijos kartų. Šventoriuje naujieji su ankstyvesniaisiais 1949 m. pastatė lietuvišką koplytėlę; visai neseniai pakeista nauja tiesiai prieš išėjimą.

Palankumą parapijos vaikams jautė ir jauni, ir seni. Nepykdavo parapijos davatkos, kai tarniukai iškrėsdavo pokštą; pasukdavo jos pinigėlį neturtingesnės šeimos vaikui, padėjusiam žvakes aptvarkyti. Lietuvių kalba buvo mokoma privačiuose namuose dar prieš mokyklos įsteigimą; tęsiama, kai atvyko naujieji karo pabėgėliai. Mokytojos vienuolės, kaip visa parapinė bendruomenė, vertino mokslą, kasmet didžiuodavosi mokyklą baigusiais, į gimnazijas įstojusiais, su profesija iš aukštųjų mokslų grįžusiais, į vienuoles ar kunigus išėjusiais.

Vaikus artimo meilės mokė ir tuo metu įprastinės rinkliavos. Mokyklos mokiniai sudeda centus, kol surenka pakankamai globoti

Kun. Jono Kuktos, SJ, mirusio 1993.12.06, laidotuvės Kaune.

varguolį vaikelį kito žemyno misijų šalyje. Šiuomečio pradžios antiklerikalinėms įtampoms sumažėjus, parapiečiai bendravo su buvusių "neprigulmingų" lietuvių klubu, "piliečių klubo" (kairiųjų) centru tik už kampo nuo parapijos židinio.

Iki II Vatikano susirinkimo liturginių pakeitimų ir bažnyčios pertvarkymo, virš didžiojo altoriaus auksinėje juostoje didelėmis raidėmis buvo įrašytas sakinys "Jėzau, teisybės saule" — tinkantis ir 1831, 1863 m. sukilimų pabėgėliams, pokario ateiviams, Lietuvos okupuotai būklei. Nuo vaikystės kas sekmadienį susirinkę parapiečiai matė aiškų praktiškojo tikėjimo ryšį su teisingumu. Mokyklą lankė ar su vaikais draugavo juodi, lotynų kilmės, indėnų vaikai, ir kitų tautybių kilmės jaunimas.

Kaip kiekvienoje šeimoje, taip šioje parapinėje bendruomenėje buvo legendų, pasakojimų, kurie neša kultūrą iš kartos į kartą. Visi žinojo, kaip vienam pirmųjų klebonų parapiečiai pakeitė užraktus ir jį išrakino iš pastato — o ir mums labai svarbu su klebonu bei kunigais sugyventi, kad kurtume ateitį, nesiblaškytume. Visi vaikai pakartotinai girdėjo apie kleboną, jaunystėje atsirėmus į lempos stulpą su knygomis rankose, nes neturtingas jaunuolis negalėjo savo kambaryje elektros "eikvoti". Visi vaikai, kaip ir suaugę, pažinojo parapijos įdomius narius, nuo J. Adomaičio balso, iki prof. Aleksio ir choristės Marcelės draugystės, J. Samoškos asmenybės, vargingos pamišėlės elgesio. Visa ta įvairovė sudarė aplinką, iš kurios parapijos vaikai žengė ateitin.

Remkime savus

Pirmojo karo metu parapijos Raudonojo Kryžiaus moterys siuvo reikmenis frontui, pora šimtų vyrų stojo savanoriais į JAV kariuomenę, Antrojo karo pabaigoje siuntinių siuntiniai keliavo į Vakarų Europą. Visokios šalpos įstaigos, Bendras Amerikos Lietuvių (šalpos) Fondas, Amerikos Lietuvių Taryba, vėliau JAV Lietuvių Bendruomenės vajai, Vasario 16 gimnazijai remti komitetas visuomet sulaukė ir sulaukia atgarsio lietuvių bendruomenėje, išaugusioje prie Šv. Juozapo parapijos.

Pirmuose laikraščiuose ir metraščiuose vietos lietuviai raginami prekiauti su savaisiais, pirkti savųjų parduotuvėse. Kad tai dar priimtiniau vyktų, būdavo prierašų, kad toks ar anas "Papilėje labai gerai žinomas, jau 20 metų Waterburyje prekiauja". Važiuodavo pas savus lietuvius į aplinkinių miestelių ūkius pieno, daržovių, vaisių, mėsos. Kaip beveik visur JAV, prie pat bažnyčios lietuvių laidotuvių namai ir lietuviška kepykla, sekmadieniais po pamaldų atdara (žinoma, senaisiais laikais tik pro galines duris, nes dar įstatymai neleido sekmadienį krautuvių atidaryti).

"Senosios" ir "naujosios" ateivių kartos ryšį gražiai įgyvendino tokios asmenybės kaip dr. Mykolas Aukštikalnis–Colney su žmona. Pasirašę dokumentus šimtams karo tremtinių Vokietijoje, išdalino juos pirmąsias dienas dirbti lietuvių ūkiuose, kol pramonėje

darbą rado. Ryšiai, draugystės tęsiasi iš kartos į kartą iki šiandien, kai parapija labai mišri ir silpnėja.

Dirbdami ūkiuose, naujieji ateiviai galėjo valandų valandas klausytis senųjų lietuvių atsiminimų apie caro laikais perbėgimą per sieną į Prūsiją, kelionę laivu iš Hamburgo. Kai kurie juokėsi iš suamerikietintos lietuvių kalbos arba užsilikusių XIX a. slavybių, kol patys pradėjo panašiai kalbėti.

"Dypukai" bematant susibūrė į Tremtinių draugiją, kuri dail. E. Krasausko dėka kasmet birželio 13-14 d. išleisdavo sovietų okupacijai bei skriaudai atžymėti laiškams ženkliuką ar antspaudą, kurių žinomiausias buvo "Komunizmas naikina tautas" (angliškai). Nebuvo lėšų Tremtinių draugijos biuletenio nariams siuntinėti, todėl redaktorius duodavo vaikams po naujų ateivių namus išnešioti.

Prieš išsisklaidymą iš karo nuniokotos Vakarų Europos, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sudarė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės gaires. Šiame nedideliame Naujosios Anglijos mieste rinkosi "senieji" ir "naujieji" ateiviai bendrame Laikinajame Organizaciniame Komitete JAV Lietuvių Bendruomenę steigti. LB dešimtmečius buvo oficialiai įregistruota valdžios įstaigose Connecticuto valstijoje.

Nuo Niujorko ligi Bostono XIX a. pramonės miestuose, visuomet prie upių užtvankų ir krioklių, būrėsi imigrantai. Ten kūrėsi jų parapijos ir visa kita veikla. Rytinis pakraštys priprato keliasdešimt ar daugiau kilometrų važinėti į jaunimo šokius, gegužines Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų ar Tėvų Pranciškonų sodybose, Marijonų Marianapolio kolegijos pievose. Vieni su kitais mainėsi vaidinimais, koncertais, derina Kaziuko (skautų rengiamos) mugės datas, kad visur suspėtų. Putnamo (vėliau Vilijos ir dabar Neringos) bei Kennebunkporto stovyklos surinko jaunimą ir vaikus nuo Vašingtono iki Bostono kas vasarą padraugauti, lietuviškos dvasios pasisemti. Šiandieną į tautinių šokių vieneto repeticiją būdinga važiuoti 50-60 km.

Senieji ir naujieji lietuviai savo vaikus spaudė į mokslą. Keitėsi JAV ekonomija, žalvario pramonė kėlėsi į pietines valstijas, ir Waterburis šiandien turi tiek pat gyventojų kaip 1949 m. Mokslus baigę dažniausiai iškeliaudavo į Čikagą, Los Angeles ar kitus miestus darbo ir šeimos vilčių sumetimais, palikdami savo tėvus senojoje gyvenvietėje. Drauge dešimtmečius gyvendami, vienas kitą prižiūri, kai nedaug lieka jaunesniųjų kartų prieauglio.

Didelis smūgis buvo 1955 m. uragano atpūstas potvynis, sunaikinęs visą paupio lietuvišką gatvę. 1960-tųjų metų dešimtmetyje JAV greitkelių statybos nepaskelbtos gairės numatė, kad šie keliai kirstų kaip tik tautybių židinius, todėl ir Waterburyje nutaikyta per lietuvių rajoną (Bostone, — italų ir kt.), nukertant ir nugriaunant daug gatvių bei namų netoli bažnyčios.

Dvasininkai, tikėjimas

Ilgus dešimtmečius visų JAV parapijų klebonų pagrindinis rūpestis buvo ir yra lėšos, kadangi viskas tikinčiųjų aukomis išlaikoma, statoma ir taisoma. Jeigu parapija turi mokyklą. tenka kiekvienam mokiniui pridėti iš rinkliavų. Finansai — svarbi klebono žodžių bei pastangų dalis. Senaisiais laikais buvo renkami 25 centai prie durų, viena ar dvi rinkliavos pamaldų metu; ypatingos rinkliavos šildymui, mokyklai, gėlėms. Metų pabaigoje — išdalinama knygelės su visų parapiečių metinėmis aukomis. Po II Vatikano susirinkimo ekonominius reikalus labiau perima privalomas pasauliečių finansų komitetas.

II Vatikano susirinkimo atnaujinimas lietuvių parapijose daug lėčiau vyksta negu "vietinėse" parapijose. Vietos vyskupui lietuvis klebonas sako, kad priklausąs ar turintis ryšių su už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių vyskupu; atsinaujinimą skatinančiam

lietuviui vyskupui tas pats klebonas sako, kad parapija veikia vietos vyskupijoje. Kai kurie tikėjimo vardan daugiausia lanko nelietuviškąją parapiją. Jeigu yra vilčių prisidėti konservatyvesnėje parapijoje, pastangos dedamos, kad ir lietuviškoji žengtų pirmyn.

Lietuvių tradicinis atsargumas, kaip ir visos savybės, turi dvi puses. Mokslinėje studijoje apie užsienio kalbų išlaikymą JAV parapijose per pastaruosius 100 metų tarp katalikų labiausiai kalbą išlaiko lietuviai. Juos pralenkia tik graikai, armėnai ir ukrainiečiai — kurie yra stačiatikiai arba yra rytų apeigų krikščionys. Todėl Šv. Juozapo parapijoje šiandien sumoje būna 50-60 lietuvių — su choru, skaitiniais, pamokslu, giesmėmis bei apeigomis. Net jeigu niekas nesuprastų, vis vien kažin kelintos kartos lietuvių kilmės žmonės nori giesmės, skaitinio lietuvių kalba, lietuviškų puošmenų.

Prieš pusšimtį metų Šv. Juozapo parapijoje būdavo Gavėnios rekolekcijos ištisą mėnesį — vyrams, moterims, jaunimui — lietuviškai ir angliškai. Svečiai misionieriai — marijonai, jėzuitai, saleziečiai, pasionistai, pranciškonai — įnešdavo dvasios, Dievo baimės, kitokį žvilgsnį. Šiandien tokie susitelkimai retesni, trumpesni; žmonės dalyvauja kelių parapijų ar vyskupijos rengiamose programose.

Krikščioniškos bendruomenės ryšį palaikė ir palaiko pačių kunigų bendravimas ir draugystė, JAV rytuose, ypač Niujorke ir Naujojoje Anglijoje gerai išvystyta. Vieni kitiems talkindavo per atlaidus, šventes; dabar Kunigų vienybė organizuoja metines rekolekcijas, keliones į Lietuvą, glaudžiai su Religine šalpa bendrauja.

Kokios bebūtų klebono bei kitų kunigų savybės, parapijos gyvenimas buvo ir tebėra lietuviško gyvenimo ašis, taip kad tikėjimas ir gyvenimas buvo tas pats, neatskirti ir neatskiriami dalykai. Šalpa, pamaldos, šeima, mokykla — visa liejos į vieną vientisą gyvenimą.

Kai parapija miršta, lietuviai bei lietuvių kilmės žmonės tėra dalis visų parapiečių, kuriuos klebonas su talka aptarnauja. Kai modernus žmogus ieško krikščioniškos bendruomenės, lietuviškasis būrelis tampa apčiuopiama aplinka dalyvauti, įsijungti, pabendrauti. Kai Juozapinė kūrėsi, žmonės būrėsi dėl socialinių, ekonominių, švietimo ir kitų priežasčių. Tos priežastys dabar valdžios bei visuomeninės kaitos išdavų aprūpinamos, tačiau lieka savanoriškas dalyvavimas tame, kas brangu, jauku. Ko kiti siekia, lietuviai jau turi.

Parapinė mokykla papildo, kas bažnyčios pastate vyksta. Jeigu mokyklos nebūtų, katalikas išbūtų pamaldose gal 45-60 min. per savaitę. Mokykla, įtraukdama tėvus ar globėjus, auklėja ir pratina prie bendruomeninio vaidmens, prie krikščioniškų papročių, maldingumo. Grynai aukomis išlaikomos mokyklos — didelė šeimos našta; parapinių mokyklų naudą pripažįsta visi švietėjai.

Laikas pakeitė gyvenimo saulėlydį. 1902 m. buvo įkurtos "laisvųjų draugijų" kapinės, daugiausia "laisvamanių", kairiųjų, antiklerikalų, o katalikai buvo laidojami vyskupijos kapuose. Šiandien visi lietuvių kilmės žmonės ramiai gali savuosius laidoti tuose pačiuose lietuviškuose kapuose saulėto kalnelio atkriaušėje.

Pradėję parapijos globoje veikiančiose draugijose dalyvauti, žmonės įsijungia į miesto įstaigas, į visuomenines pareigas valdžioje, prekyboje, švietime. 1989 m. prasidėjo kasdienės žinios apie Lietuvą spaudoje, Waterburyje ir kitur atsirado daugybė lietuvių ir dalinai lietuvių kilmės asmenų, kurie savo visuomeninėse pareigose turėjo progos užstoti, skelbti, prisidėti darbu ar auka. Jeigu antroji karta, jau šiame krašte gimusi, gėdijosi savo nemokytų iš kaimo atvykusių tėvų, trečioji karta nebeišgyvena psichologijoje gerai pažįstamo "antrosios kartos elgesio" ir uoliai prisijungia, ypač prie Lietuvos Vyčių veiklos.

Šiandieną ir rytoj

Per šimtą metų Šv. Juozapo katalikiška benduomenė išaugino keliasdešimt kunigų bei seserų vienuolių. Keitėsi gyvenimas; šiandien parapija laiminga, turėdama du lietuvius kunigus, kai kitur tėra vienas — ar nė vieno lietuviškai kalbančio kunigo. Dabartinis klebonas tuoj pat prašė pagalbos lietuviškai nekintamąsias dalis skaityti; parapietė vertė, taisė pamokslus lietuvių kalba.

Iš pusantro šimto lietuviškų parapijų prieš bent 50 metų JAV-se, šiandien apie 80 turi lietuvių kilmės kunigą ir ką nors lietuviško. Daug buvo uždarytų ir net nugriautų, kai etninės bendruomenės išsisklaidė, palikdamos savo senelių senamiesčiuose greta viena kitos statytas bažnyčias.

Ligi šiol į Waterburi atvyko vos vienas kitas naujas ateivis iš Lietuvos, ne tūkstančiai kaip Čikagoje. 1831 m. bangą sekė 1863 m. ateiviai, po to apie 1913 metus kita didesnė banga, nedidelė emigracija tarpkario metu. Po II Pasaulinio karo atvyko maždaug 10% daugiau lietuviškai kalbančių asmenų. Vis būna sakoma, kad mūsų parapijos gyvuos, jeigu atsiras naujų ateivių, naujų asmenų ir šeimų, kurios prisijungtų prie esamų parapijų.

Ir Waterburio, ir kitų XIX a. lietuviškų centrų darbo, mokslo, šeimos ar kitais sumetimais žmonės pasklido į pietus, į vakarus. Ištyrus Lietuvos Vyčių skyrių bei Lietuvos Bendruomenės apylinkių steigimų datas, matytųsi, kaip ir šiandien "dygsta", susiburia nauji rateliai ten, kur darbo bei gyvenimo sąlygos palankesnės. Nebesisteigia parapijos, tačiau žmonės buriasi, stengdamiesi nors protarpiais lietuvį kunigą atsikviesti. Tinklą palaiko lietuvių spauda ir iš lietuviškų kepyklų senuose rajonuose užsakoma juoda duona.

Gyvenimo ritmas pasikeitė iš nuolatinio bendravimo tokiose parapijose kaip Juozapinėje į proginį bendravimą dainų šventėse, vasaros stovyklose, demonstracijose, suvažiavimuose, sporto žaidynėse, šventkelionėse. Kaip kiekviena emigracija, taip ir lietuviškoji silpnėja — nenuostabu, kiekvienas žmogus silpnėja, o tai nenuvertina jo ar jos vaidmens, reikšmės artimiesiems ir gal net platesnei visuomenei.

Šeštadienio talka, statant Šv. Juozapo bažnyčią Klaipėdoje. Klebonas Algis Baniulis, SJ, vaišina talkininkus.

Kaip bežiūrėtume, Šv. Juozapo ir panašių lietuvių parapijų gyvenimas ištisą šimtmetį toli nuo Lietuvos turi būti išskirtinis Lietuvos istorijos reiškinys. 1994 m. vasarą iš įvairių JAV vietų buvę parapiečiai rinksis į savo pirmųjų tikėjimo dienų židinį sukakties švęsti. Nes pokariniai ateiviai tapo giminingi tris ar keturis kartus: kilę iš tos pačios apylinkės Lietuvoje; drauge išgyvenę bėgimą iš Lietuvos bolševikų okupacijos metu ir gyvenimą "dypukų" stovyklose Europoje; Šv. Juozapo parapijoje (ar kitoje vietovėje), įsikūrė, įsijungę į bendruomenę; ir dar toliau nusikraustę, susiradę savo tautiečių ir Lietuvai draugiškų žmonių, kaip jaunimas sako, "būti lietuviu reiškia turėti lietuvių draugų", o Dievas vis vien visus kviečia ir veda į savo tikinčiųjų šeimą.

NAUJAS DANGUS IR NAUJA ŽEMĖ

CHIARA LUBICH

"Pagal jo pažadą mes laukiame naujo dangaus ir naujos žemės, kuriuose gyvena teisybė" (2 Pt 3,13).

Tie šv. Petro antrojo laiško žodžiai iš naujo patvirtina pirmųjų krikščionių tikėjimą į Jėzaus grįžimą laikų pabaigoje, kada galutinai bus įvykdytas Dievo karalystės įkūrimas. Jo žodžiai ypatingai mini kai kuriuos krikščionis, kurie prieštaravo tokiam tikėjimui, tuo būdu teisindami savo labai laisvą gyvenimą.

Jei toks atėjimas mūsų laukia — toliau tas laiškas tęsia — tad kokiu skaisčiu ir šventu gyvenimu mes turime ruoštis Jį pasitikti?

Pasakymas "naujas dangus ir nauja žemė", minimas ir kitose Šv. Rašto ištraukose, (Izaijo 65, 17; Apr 21, 1) reiškia visiškai kitokį pasaulį, negu šis. Bet mes tuoj esame linkę galvoti apie išorinius ir apčiuopiamus skirtumus.

> Nėra abejonės, kaip mes žinome iš kitų Naujojo Testamento tekstų, kad pasaulis, kurį mes pažįstame, bus visiškai pakeistas laikų pabaigoje.

Bet čia minima naujenybė nori atkreipti mūsų dėmesį į to skirtumo daug gilesnį aspektą: naujas dangus ir nauja žemė bus kaip pasiliekanti teisingumo ir šventumo buveinė. Ten daugiau nebus vietos iškrypimui ir nuodėmei. Tai bus pasaulis, kuriame mūsų buvimas kaip Dievo vaikų ir Jėzaus brolių bei seserų bus apreikštas visu grožiu ir tobulumu.

Toje šviesoje net laukimas to "naujojo dangaus ir naujosios žemės" pasidaro nuostabus savo prasme. Tai yra ryžtingas ir veiksmingas laukimas, kuris reiškiasi gyvenimu pagal Jėzaus žodžius, o ypatingai pastangomis pildyti Jo testamentą — Jo žodžių sintezę — net dabar. Tai yra tvirtas pasiryžimas laukti Jo greito atėjimo.

Jei atrodytų, kad jis delsia, tai laiško pirminė strofa konstatuoja, jog tai daro iš gailestingumo ir kantrybės nusidėjėliams, laukdamas jų atsivertimo (3,9). Kitais žodžiais tariant, krikščionys gali laukti Jo atėjimo dienos, vykdydami pasaulyje Jėzaus naują įsakymą (3, 12).

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Atnaujindami tikėjimą naujuoju pasauliu, kuris mūsų laukia ir tuo pačiu metu jau dabar darbuodamies jo išsipildymui. Tie du aspektai — laukimas to naujojo pasaulio ir įsipareigojimas esamajam — visuomet jungiasi su vienas kitu. Jėzus grįžęs už tas pastangas atlygins.

> Kad būtumėm tikri, jog mūsų laukimas visuomet yra tikrai veiklus ir prasmingas ir Jėzus grįžęs mums tai pripažintų, mūsų laukimas turi būti darbštus.

Pavedimas, kurį Jėzus mums paliko, turi būti dabar vykdomas visu uolumu: tai yra kūrimas to naujojo pasaulio, siekiant tarpusavio meilės ir vienybės, kurios jis ir nori.

Pirmieji krikščionys tikėjo į tą pasaulį ne tik dėl to, kad Šventasis Raštas apie jį sako, bet ir gyvendami pagal Jėzaus žodžius, tuo būdu patirdami tikrą džiaugsmą iš anksto. Mes taip pat, gyvendami tarpusavio meilėje, kuri nupelno Jėzaus buvimą mūsų tarpe, galime džiaugtis iš anksto tuo naujuoju pasauliu.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

A•T•L•A•I•D•U•M•A•S

(Suaugusiųjų konkurse IV premiją laimėjęs rašinys)

IRENA VALANTONĖ

Ką nors pasakyti arba parašyti apie atlaidumą galėtų kiekvienas krikščionis, nes tai yra ne teorinis, o praktinis dalykas. Todėl, kiek bekalbėtume apie jį, mums mažai padės, jei patys nepradėsim to praktikuoti. Visi buvome mokomi atlaidumo: tėvelių, kunigo prieš priimant šv. Komuniją. Tačiau nedaugelis ištveria visą gyvenimą. Nedaug žmonių gali kitiems paliudyti atlaidumo svarbą, galią ir reikalingumą. Tai galima pastebėti ir iš to, jog šeimoje vaikai retai atleidžia vienas kitam. Ką galėtume pasakyti netikinčiam žmogui, jeigu jis paklaustų, kas yra krikščioniškasis atlaidumas, ką jis reiškia? Kaip galėtume padėti savo artimui, jei jis paklaustų: kaip išmokti atleisti?

Nežinant pagrindinių dvasinio gyvenimo dėsnių, pats atleidimo momentas atrodo atstumiantis ir perdėtas jausmingumas, išorinių efektų vaikymasis. Todėl visada yra gražus vaikų ir tėvų atlaidumas vieni kitiems, nuoširdus, natūralus, paprastas, suvirpinantis džiaugsmo bangele visą žmogų. Tokiam veiksmui visi esame pašaukti, visi norime išmokti atleisti.

Atlaidumui pamatus deda stiprus tikėjimas ir gili malda. Juk Dievas visada išgirsta tai, ką aš noriu jam pasakyti. Maldoje gali slypėti gera žmogaus valia: priimu viską, kas yra gera, gražu, kilnu, amžina ir išmokstu atleisti žmogui, nors jis man ir labai nepatinka. Tačiau mes iš Dievo turime gautą žinią apie daugelį mums reikalingų dalykų. Ta žinia – Kristus, Jo asmuo, Jo darbai, Jo palikti sakramentai, įsteigtoji Bažnyčia ir Šv. Dvasios dovanos. Todėl matant Kristaus nuolankumą ir Jo atlaidumą nusidėjėliams, mes privalome išmokti paprasto veiksmo: atleisti vienas kitam. Su geru žmogumi bendrauji, sveikinies. Bet išmokime taip bendrauti su mums nemielu žmogumi, kurio mes nenorime matyti ir susitikti, išmokime atleisti, ir pamilsime jį, kaip Kristus pamilo nusidėjėlius.

Žmogaus asmenį sudaro ne tik kaulai ir raumenys, bet ir dvasia. Jei žinai, kad dvasios esmė yra žmogaus nemirtinga siela, kurioje per Krikštą apsigyveno pati Švč. Trejybė, jei tiki, kad Dievas atleidžia nuodėmes, tai maldoje prašai nuodėmių atleidimo. Jei tiki, kad Dievas nuodėmes atleidžia visai kitaip negu žmonės, kad Dievas nuodėmes visiškai panaikina, ištrina, lyg jos ir būtų nepadarytos – tuomet meldi nuodėmių atleidimo. Dievo vardas yra Meilė, maldoje visada tai prisimeni. Išmokime atleisti vienas kitam ir pamokykime kitus, kaip patys prašome Viešpaties atleidimo. Jei mokėsime atleisti savo draugui ar priešui, tai mes pradžiuginsime Viešpatį savo darbais. Pastebėkime savo gyvenime Dievo meilės pėdsakus, nes, išmokę juos vertinti, mokėsime atleisti. Atlaidumas taip pat yra mūsų tikėjimo išbandymas, nes visada iškyla konkretus klausimas: ar tikrai tikiu tais dalykais apie kuriuos kalbu.

Neišsigąskime, jei pamatysime, kad mes nemokame nuoširdžiai atleisti. Kas sugeba taip atvirai ir drąsiai pažvelgti į savo vidų, tas jau daug pasiekė. Dievas, būdamas tobula tiesa, negali bendrauti su melu. Vieną iš didžiausių išbandymų patyrė švč. Mergelė Marija, kai stovėjo po kryžiumi. Jo sūnus,

padaręs tiek daug stebuklų, atleidęs visiems, kas jį įžeidinėjo, neišsigelbėjo nuo mirties ir ją paliko. Kristaus teisėjai, šventyklos vyresnieji, kuriuos ji taip gerbė, nuteisė Jį mirčiai. Kristaus mokiniai, tiek daug gero patyrę iš savo mokytojo, išbėgiojo, vienas Jį net išdavė, kitas neilgai, iki Velykų ryto, bet šv. Mergelė Marija atleido jiems, kaip mokė Viešpats visiems atleisti, nes jie nežino, ką daro.

Ar atsimename bent vieną gyvenimo dieną, pragyventą ant ko nors nesupykus, nesusierzinus? Nepasitikėjimas savo artimu, neapykanta visam mus supančiam pasauliui senokai užpildė mūsų širdis. Galima ieškoti kaltininkų, ir juos tikrai rasime, galima netgi pareikšti jiems savo neapykantą, bet ar tuo ką nors laimėsime – prasidės dar keli mūsų neapykantos objektai, o gyvenimas liks toks pat beprasmis kaip iki šiol. Susipykę dažniausiai sakome sau ir kitiems – neatleisiu. Ir kai esame teisūs, ir kai jaučiamės nuskriausti; bet juk taip renkamės blogiausią variantą iš visų galimų – bėgame iš mūšio lauko, o problema savaime neišsisprendžia. Ar neteko pastebėti, kad pačius principingiausius ginčus paprastai laimi tas, kuris lemiamu momentu sugeba ištiesti ranką susitaikinimui. Nusigręžus tikrai nebus geriau, o ištiesus ranką susitaikinimui – nebus ir blogiau. Kristaus mokslu remdamiesi kaip gyvenimiška patirtimi, turėsime pripažinti, kad meilė ir atlaidumas laimi prieš neapykantą ir problemų sprendimą iš jėgos pozicijų. Na, o jei gyvename pagal Dievo įsakymus, arba bent siekiame pagal juos gyventi, nepamirškime, kad vienas iš jų skelbia: "mylėk savo artimą kaip save patį" (Mt 22, 39). Per meilę ateina ir atlaidumas savo artimui ar priešui. Mes neturime teisės nubausti, tai Dievo teisė, bet privalome atleisti vieni kitiems. Kiekvienas buvome pakliuvę ir į tokią situaciją, kurioje teko prašyti atleidimo, o mūsų kaltės gali būti atleistos tik taip, kaip mes atleidžiame savo kaltininkams. Žmogiško bendravimo galima pasimokyti, kad ir iš šių žodžių: "Tad visa ko norite, kad jums darytų žmonės, ir jūs patys jiems darykite" (Mt 7, 12).

Tačiau kiekgi galima atleisti? Vieną kartą, du, tris...? O gal tikrai atleisti visuomet, kai atleidimas reikalingas, kai žmogus prašo, kad jam būtų atleista? Juk atleisdami, prisiimame sau visą ar bent dalį kaltės, tuo pačiu gal žmogus patiki, kad visada bus atleista. Vyrauja priešinga nuomonė – esą žmogų galima kontroliuoti tik draudimais ir bausmėmis. Bet ar mes turime teisę atimti galimybę žmogui būti žmogumi? Kad ir koks blogas ir beviltiškas atrodytų žmogaus elgesys, negalima atimti iš jo paskutinės galimybės likti žmogumi. Iš mūsų nepatirtas atleidimas gali sukelti kerštо jausmą. Kerštо grandinė gali tęstis be galo ilgai, o nutraukti ją galima tik atleidimu. Taigi, kad ir labai sunku būtų atleisti, reikia stengtis, nes kitaip prieisime bendravimo aklavietę.

Žmogaus gyvenimas yra kaip drobė, ant kurios žmogus tapo, kuria save. Prabėga nuostabiausių svajų, idealų įsitvirtinimo metai. Visame gyvenimo paveiksle dominuojanti spalva yra atlaidumas. Mūsų atmintyje gyvenimas visuomet žaižaruoja neišblėstančia varsa – mokėjimu atleisti.

Žmogaus širdis – vienintelė gėlelė, kuri gali žydėti ir nenuvysti – mylėti visados. "Mylėk savo artimą kaip pats save", rodos, suvokiau, ką šiuo įsakymu Dievas mums liepia: Jis įsako mums mylėti vieni kitus tokius, kokie mes esame, tai yra netobulus. O tokie — mes visi. Todėl ne pakeltas reiklus tonas kitą padarys geresniu ar atlaidesniu, o tik kantri meilė. Aš suprantu, kad atlaidumo įstatymą aš privalau taikyti ne tik sau, bet ir kitiems. Ir tai turiu daryti vardan laimės tų, kurie yra šalia manęs. Tikroji krikščionio laimė – sugebėti išreikšti savo meilę ir mokėti atleisti.

Išmintingas žmogus savo gyvenime visomis galiomis vykdo atlaidumo procesą. Galima prisipažinti, kad būna daug dienų,

JO ŠVENTENYBĖ

POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II LIETUVOJE

ALĖ ŽIBŪDAITĖ

Dėkinga ir džiugia širdimi priėmėme žinią apie Jo Šventenybės popiežiaus vizitą į Lietuvą. Juk pirmą kartą Lietuvos istorijoje Lietuvą aplanko Jėzaus Kristaus Vietininkas žemėje. Šventojo Petro įpėdinis, Romos Katalikų Bažnyčios ir Vatikano Valstybės vadovas — popiežius Jonas Paulius II.

Tikrai ilgai laukėme šio istorinio įvykio. Kad mūsų laukimas taptų realybe — turėjo prabėgti 606–eri metai. Ir štai 1993 metų rugsėjo 4-oji diena — mūsų lūkesčių išsipildymo diena. Kiekvienas kuo gražiau stengėmės sutikti taip labai lauktą mums Brangųjį Svečią.

Man džiugus buvo rugsėjo 3 d. vakaras. Šią dieną dalyvauti šv. Mišių Aukoj nuėjom į Kauno Prisikėlimo bažnyčią ir čia pamačiau daugybę žmonių, kurie laukė, norėdami gauti Susitaikinimo Sakramentą. Jau seniai pasibaigus vakarinėms šv. Mišioms visi, kurie buvo nusprendę susitaikinti su Dievu, apsivalyti nuo nuodėmių, ištvermingai laukė, kad rytoj atvykstantį Jo Šventenybę popiežių galėtų sutikti su tyra, ramia širdimi. Man tai matyti buvo begalinis džiaugsmas. Ačiū Dievui, kad Lietuva šitaip ruošiasi sutikti Šv. Tėvą!

Kai tik popiežius atskrido į Vilniaus aerouostą, stebint visa tai per televizijos ekraną, man kažkaip buvo neįtikėtina, kad jis tikrai Lietuvoje. Tas netikėtinumas buvo gal todėl, kad ne kartą teko popiežių matyti televizijos ekrane. Kad tikrai popiežius Lietuvoje, aš supratau, kai jo papamobilis pradėjo važiuoti Vilniaus gatvėmis, kai jis įžengė į Vilniaus katedrą. Nuostabus čia buvo susitikimas su Lietuvos kunigais, vienuoliais ir vienuolėmis. Man atrodė, kad jie šiame susitikime pasijuto kaip viena didelė šeima.

Susitikimas Vingio parke stebino mane. Oras tikrai nelepino susirinkusiųjų maldininkų, bet nė vienas nepabūgo lietaus ir ištvermingai laukė to nuostabaus susitikimo su Šv. Tėvu.

Man įdomiausias susitikimas buvo Kaune, nes aš pati jame dalyvavau. Santakoje belaukiant Šv. Tėvo, žmonių veiduose įžvelgiau ramybę, susikaupimą ir begalinį džiaugsmą. Šiandien nemačiau ir nesutikau nė vieno pikto veido, atvirkščiai, visi buvo geranoriš-

---

kai prižadėjęs Viešpačiui atleisti kitam, neištesėsi, ir prašai, kad suteiktų jėgų pakilti, vėlei eiti meilės keliu. Viskas yra žinoma, tik mes kartais primirštame, kad pamokymų, kaip atleisti, yra Šventame Rašte. Permąstant savo kasdieninį gyvenimą, atsiranda noras siekti susitaikinimo, sugebėjimo atleisti. Toks poreikis teikti pagalbą kitam žmogui išplaukia iš Naujojo Testamento tiesų.

Neišsenkanti Meilės Versme, liekis per mane į kitus — tebus atvira mano širdis! Taip kasdienybėje stenkimės eiti keliu, kuris žinomas kiekvienam krikščioniui. Įvyks tai, kas Kristaus žadėta: "Belskite, ir bus jums atidaryta".

kai nusiteikę kitiems padėti. Kai tik pamatėme atvažiuojantį popiežių, džiaugsmą išreiškėme jį įvairiai: plojimais, giesme, tylia malda, ramumu. Vyresnio amžiaus žmonės savo džiaugsmą reiškė riedančiomis ašaromis. Nors žmonių buvo daug, bet visi stengėsi jį pamatyti. Mamytės ir tėveliai troško, kad ir jų mažyliai pamatytų Brangųjį Svečią, todėl keldavo juos aukštyn ant savo rankų. Man paliko įspūdį netoliese stovėjusi moteris, kuri savo mažąją dukrelę kėlė aukštyn, o vyresnioji sesutė, norėdami, kad mažoji ilgiau galėtų pažiūrėti į popiežių, savo mamytei stengėsi padėti palaikyti sesutę. Koks gražus, pasiaukojantis šios šeimos bendravimas!

Įspūdingas buvo jaunimo susitikimas Dariaus ir Girėno stadione. Dar prieš atvykstant popiežiui, čia skambėjo įvairiausios giesmės. Jaunimas nekantraudamas laukė šio nepaprasto įvykio, bet išorėje nekantrumas nebuvo pastebimas, tai buvo daugiau vidinis nerimas, kaip čia įvyks nepaprastas susitikimas?

Ir štai pasirodo popiežiaus mašina. Ji pasuka ir važiuoja aplink stadioną. Ačiū Dievui, aš tikrai galėjau pamatyti jo veidą iš gan netoli. Koks nuostabus, šviesus, skaidrus jo veidas. Tikiu, kad jo veido šventumas ir tyrumas išliks ilgai man atmintyje.

Dievo Apvaizdai taip norint, 1989 m. man teko dalyvauti Ispanijoje, Santjago de Compostele mieste, jaunimo susitikime su popiežiumi. Norėdama pasidalinti savo džiaugsmu su draugais likusiais Lietuvoje, buvau paėmusi foto aparatą ir bandžiau kiek įmanoma daugiau nufotografuoti. Ir nuo tada iki dabar aš gailėjausi, kad nebuvau mačiusi jo tikrojo veido. Kaltas buvo foto aparatas. O dabar man atėjo laikas ir aš galėjau pamatyti jo nuostabų veidą. Ačiū Tau, Dieve, už šią dovaną!

Dalyvaujant Ispanijoje, jaunimas tikrai labai entuziastingai išoriškai, kartu ir vidiniai, parodė džiaugsmą, kad mato popiežių. Lietuvoje jaunimas gana ramiai, daugiau tyliu vidiniu savo širdyje džiaugsmu sutiko Šv. Tėvą, aišku, išskyrus šaunųjį Kretingos jaunimą. Jų vidinis džiaugsmas jau išsiveržė ir į išorę. Manau, kad popiežius suprato ir mūsų "tyliųjų" vidinį džiaugsmą jo atvykimu. Bet jis buvo patenkintas ir kretingiškių išoriniu džiaugsmu. Į jų skandavimą: "Viva Papa, popiežius atsakė:

— *Bet juk tai ne lietuviškai, o itališkai.*

Savo meilę popiežiui jaunimas reiškė ir žodžiais: "Jonai Pauliau, mes mylime Tave". Tikiu, kad Šv. Tėvui labai malonu buvo išgirsti šiuos žodžius iš lietuvaičių lūpų. Šie žodžiai irgi neliko be atsakymo. Popiežius ištaria:

— *Aš taip pat jus myliu.*

Pagaliau iš jaunimo lūpų išsiveržė: "Jonai Pauliau — mes su Tavimi". Ačiū Dievui, Lietuvos jaunimas eina kartu su popiežiumi. Lietuva — katalikiška šalis. Šiandien tiek daug jaunimo atėjo išreikšti vienybės Jėzaus Kristaus Vietininkui žemėje — Šv. Tėvui. Popiežius irgi džiaugiasi ir atsako:

— *Aš taip pat su jumis.*

Čia, po stadioną besižvalgant, mačiau plakatų su labai prasmingais įrašais. Ypatingai man patiko šis:

MARIJA tikėjimo tvirtovė
MARIJA ištikimybė Golgotoje.

Šis įrašas buvo tarsi klausimas kiekvienam, o kaip aš? Ar aš esu tikėjimo tvirtovė? Ar aš esu ištikimas Jėzui? Jėzus man parodė begalinę meilę, atiduodamas savo gyvybę už mane. Ar aš sugebu atleisti, aukotis dėl jo. Švč. M. Marija parodė mums pavyzdį savo nuolankumu. Manau, kad daugelis jaunų žmonių susimąstė perskaitę šiuos žodžius.

Nudžiugau pamačiusi ir šiuos žodžius:

KRETINGA+JĖZUS = DANGAUS KARALYSTĖ

Nežinantiems pirmas klausimas — kas

VASAROS ATGARSIAI arba ATVIRAS LAIŠKAS SESELĖMS

ALGIRDAS PALIOKAS, SJ

Rugpjūčio 14 d. vakarą, po karštų 8 dienų, dar prieš saulės laidą vaikštinėjau vienuolyno teritorijoje. Viskas jau praeityje: ir nedrąsa prieš amerikietes seseles, ir susirūpinimas netobulai paruoštomis rekolekcijomis bei kitais sunkiai išreiškiamais netikrumais, nes kalbi nepažindamas čionykščio vienuoliško gyvenimo specifikos bei konkrečių problemų. Kažkur seselė rekolekcijų eigoje, nė nenujausdama to, pasakė, "kur žmonės, ten tos pačios žmogiškos problemos". Ačiū jai. Tvirtumą po to pajutau.

Norėjau stebėti saulės laidą. Tačiau debesys vakaruose nesisklaidė. Apžvelgiau dangų. Visose kitose pasaulio pusėse buvo tas pats. Tik ties vienuolynu dangus buvo atviras. Vaikščiojau, meldžiausi, laikas nuo laiko pažvelgdavau į tą mėlyną salą pilkų debesų vandenyne. O ji nemažėjo. Kas neleido uždaryti šio ryšio kanalo, jungiančio vienuolyno kalnelį su tuo pasauliu už dangaus mėlynės? Gal seselės, plasnodamos per rekolekcijas išaugusiais sparnais? Gal iš ten, aukštai, plūstanti malonių ir meilės srovė savo karščiu perskrodžianti bet kokią materiją.

Ir tada, tuo metu, prisiminiau, ką aš joms, tiems žemės angelams, kalbėjau. Kiek pipirų, ne tik kvapniųjų, bet ir karčiųjų man teko užpilti. Taip, ir gaila to nepagailėto kartaus sūrumo, ir nesuprantu, kodėl aš taip dariau. Dangus ties jomis, dangus jose ir jos danguje. Ką beišdrįsčiau pasakyti dabar? Taigi, Viešpatie, dažnai visai netikėtai išsprūsdavo stiprūs išsireiškimai, nenumatyti perspėjimai, kategoriški nurodymai.

Ar galėčiau rytoj iš naujo toms pačioms seserims vesti rekolekcijas? Ne! Ir kur dingo toji jėga, aiškumas ir tvirtumas? Taip, Viešpatie, šiandien baigiau tavo pasiuntinybę. Tu siuntei, tu liepei, aš kalbėjau. Ir kaip gerai, kad ne vien apie atlaidumą kūrinio ir Kūrėjo ryšyje ar apie drungnumą, bet ir apie Ganytoją, kuris pražuvėlę avį negali botagu varytis ar virve prisirišęs vesti, o nori nešte nešti ir tiek toli, kol ji pajus, ką padarė Išganytojas jai ir ką ji padarė Jam. O gal nereikėjo seselėms kalbėti apie žemišką meilę ir ją suparalelinti su meile nematomam Mylimajam. Bet juk taip paprasta per suprantama paro-

ta Kretinga? Ką jie ten veikia? Manau, kad nežinantys arba mažai žinantys stengsis daugiau sužinoti apie ją.

Popiežius aplankė Kryžių kalną, suklupo Šiluvoje prie stebuklingojo Švč. M. Marijos paveikslo. Visuose susitikimuose dalyvavo tūkstantinės minios. Iš šių susitikimų supratau, kad Lietuva nemirė, ji tik laukia popiežiaus, kuris būdamas Uola, palaimins kryžiaus ženklu kenčiančią, bet viltį turinčią tautą.

Ačiū Tau, Dieve, už visas suteiktas malones Lietuvos žmonėms šio Šv. Tėvo lankymosi metu. Padėk mums išlaikyti tokią ramybę, vienybę, norą kitam padėti ir toliau, kiekvieną dieną. Tegu visa tai ateina į mūsų kasdieninį gyvenimą ir tepasilieka.

dyti kas ne taip lengvai suvokiama. Tačiau reikėjo kalbėti apie meilės evoliuciją nuo kūdikystės iki paskutinės akimirkos žemėje. Kokia išranki žmogaus širdis. Jau reikia vis didesnės, vis intymesnės meilės. Nenuraminsi jos meile giminėms, partikuliarine draugyste ar tokiomis ištikimomis ir pasitikinčiomis šunelio ar kitokio padarėlio akimis. Tik vieninteliam žemės keleiviui nepakanka ir niekados neužteks meilės kūriniui, jam reikia Kūrėjo.

Jei tave Dievas pašaukė į šeimą, tu mylėsi antrą savo pusę ir taip mokysies mylėti Dievą. Jei į vienuolyną — čia visa taip sutvarkyta, kad galėtum savo širdį atpalaiduoti nuo kūrinių ir ją visą atiduoti Dievui. Keliai skirtingi, o kalno viršūnė ta pati. Danguje nėra sienos tarp vedusių ir nevedusių.

Jeigu šeimoje meilė išnyksta, abu tampa nelaimingi. Ak, kokia meile turite degti jūs, dangaus karalystės princesės, kad savo laimę galėtumėte žerti į visas puses, ir jos nesumažėtų! Tik Sužadėtinio, Karalių Karaliaus dėka jūs kalbate, ir žmonės jūsų klauso. Jūs vaikučiams parodote Dievą ne vien savo išmintimi, daugiau Juo pačiu, tuo brangiausiu Turtu, gyvenančiu jaunyste.

Visi nori pamatyti jaunosios veidą, kai ji žengia pasitikti savo mylimojo, belaukiančio ten, netoli altoriaus pagal amerikietišką paprotį. Sesele, o tu kasdien žengi vis artyn ir artyn, tik tavo kelias begalybiškai ilgas, toks, koks yra atstumas tarp kūrinio ir Kūrėjo. Ir jeigu Jėzus, tavo Jėzus, nebūtų tau jo sutrumpinęs, negalėtum Jo sutikti maldoje, apaštalavime ir skausmo minutėse, kada jis nematomai arčiausiai tavęs. Tu — sužadėtinė, Jo turtas, Jo meilė. Ir viskas amžinai. Ir tu tokia būk! Be tavęs žemės dykumoj daug, oi daug mirs iš troškulio ir kiek nelaimių tie vargšai keleiviai patys sau padarys. Reikia motiniškos širdies ir gyvosios madonos švelnių akių, kad jie pasitikinčiai atsivertų ir parodytų savo sielos žaizdas. Po to tik vienas žingsnis iki atleidimo.

Ar vaikui gera be motinos? Ar jos neturėjęs nebus daugiariopai traumuotas?

Tu, sesele, esi regimoji madona su Kūdikėliu ant rankų. Tu Ji nešiojiesi su savimi, kad kiekvienam Jį parodytum, kad žmonės Jo nevengtų, neužsisklęstų, kad matytų, koks Jis geras yra ir kaip tau gera su Juo!

Čia žemė. Gyvenimo klastingos bangos graso ir tau. O kaip tu atrodytum, sesele, be Jėzaus? Dar joks dailininkas to nenupiešė. Tikriausiai labai pasikeistum, tavo dvasia dar labiau. Ne, ne sesele, nemylėk nieko labiau už Jėzų! Ir jeigu tave norės pražudyti pikta banga, tenuneša ji tave prie adoracijos altoriaus. Tu būk tenai, kol pikti kerai išsisklaidys, kol dieviškasis spinduliavimas pasieks kiekvieną tavo ląstelę ir perkeis ją. O tu ir vėl galėsi ištiesti ranką savo Sužadėtiniui ir vėl žvelgti į Jo meile spinduliuojančias akis.

Sesele, mes trokštame tave matyti:

— visada su angelo sparnais,
— kaip Dievo karalystės princesę,
— kaip nuotaką, žengiančią pas belaukiantį Sužadėtinį,
— kaip madoną su Jėzumi ant rankų...
Būk tokia, visad būk!

Patikėk, tu gali paguosti, pamokyti, žaizdas gydyti ir daug daug ko tu nežinai, bet tai sklinda iš tavęs, iš ten, kur tavo Jėzus slepiasi. Būk mūsų dvasinė motina visur ir visada.

Jau praėjo du pusvalandžiai, trys. Sutemo, o dangus taip ir liko atviras ties Putnamo Nekaltai Pradėtosios M. Marijos vienuolynu. Sužibo žvaigždės. Gera čia, didžiulėje vienuolyno teritorijoje, kur kiekviena žemės pėda daug kartų liesta ir laistyta vandeniu bei prakaitu ir palaiminta malda. Gera būti čia, tamsoje, tarpe tų, kurios ten, ant kalniuko, už langų pluša, o gal jau meldžiasi koplyčioje, ir kitų, čia pat, lygiavietėje, apjuostų amžinai žalia tvorele, eilute sugulusių seselių. Ir paskutinio kapelio tos, kuri nuskubėjo rekolekcijoms į kitą pasaulį.

Tamsa palaipsniui slepia gėlynus, dekoratyvinius krūmus, medžius... Laikas jau privertė pamiršti, kad pakalnėj tvyrojo pelkė ir ten gyveno gyvatės, kad novicijų sodintos liepų alėjos nebuvo, kad nebuvo medžių ir krūmų, kurie, atrodo, čia persikėlę tiesiog iš botanikos sodo. Ant kalnelio išaugo nauji pastatai. Čia užteko vietos besimokančioms mergaitėms ir įvairiausiems renginiams, kurių grandinė nenutrūko iki dabar. Beveik kiekvieną savaitgalį čia suvažiuoja žmonės. Čia prireikia salių ir kambarių klierikams, kunigams, tai moterims, tai jaunimui, tai vyrams.

Seserys visada buvo kartu su savaisiais, su lietuviais. Kai iškilo jaunimo vasarojimo problema, kūrėsi stovyklos. Ir kaip galėjo 100 mergaičių stovyklauti, kai stovykloje tebuvo 2 kriauklės? Ne, ne, jei nebūtų buvę to angelo, vadinamo sesele, tų paaugliukių niekas nebūtų sutvarkęs. O kiek lietuvių dabar sako: "Aš užaugau 'Neringos' stovykloje, o aš 'Dainavoje'". Visos vasaros praeidavo ten.

Apie parapijinį darbą ir kalbėti sunku. Ten jo tiek daug. Ir jo nepamatysi, nepasversi, neįvertinsi...

Kiek Putnamo seselių spaustuvė išspausdino knygų? Kiek periodikos? Kas suskaičiuos?

O kas viską viską suskaičiuos ir atlygins?

Štai prieš mane kalnelis, pakalnė, kapeliai, amerikietiškai prižiūrimos žolės kilimas, visur gražu. Bet ar yra nors viena pėda šioj vienuolyno žemėj, kuri nebūtų paliesta kastuvo, grėblio bei mažojo traktoriuko valdomų žemės ūkio padargų? Aš jau anksčiau pastebėjau: kur pasibaigia vienuolyno teritorija, prerija savo vešlia augmenija stačia siena šokteli aukštyn. Nedrąsu ten būtų

Šv. Juozapo darbininko bažnyčios statyba Klaipėdoje.

braidyti, prisiminus pelkės gyventojas. Taip, visur visur tos darbščios seselių rankos prisilietė. Ir rankos tų, kurios suspaudę kryželį dieną naktį neišleidžia iš rankų, ir rankos tų, kurios nenustygsta be darbo. Virtuvė, skalbimas, kambariai po savaitgalių ir neišskaičiuojami įvairūs veikimai tiek arti, tiek toli, ir net Lietuvoje pasiekiami šių seselių rankomis.

Nulenkiau aš galvą prieš tuos darbų kalnus, prieš apaštalavimą, vykstantį dabar, prieš gyvąsias ir žvelgiančiąsias žemyn pro mėlyną langą danguje. Bet, Viešpatie, kodėl mane siuntei su pasiuntinio smarkumu prabilti ne kartą per tas 8 dienas? Ak, dabar suprantu, kad, kas gera, būtų dar pagerinta, kas pamaldu, taptų kontempliatyvu, kas šventa, dar labiau pašventėtų.

O dangus taip ir liko atviras...

■ Krikščionybė yra plačiausiai paplitusi religija. 1991 m. buvo 1784 milijonai krikščionių, t.y. 33,1% visų žemės gyventojų. Iš jų 1010 milijonų R. katalikų.

Jaunimas

ATLAIDUMO PAMOKOS

(Jaunimo grupėje IV premiją laimėjęs rašinys)

Asta Stankūnaitė

Man labai patinka atostogas praleisti kaime, pabūti su seneliais kartu, pailsėti nuo mokyklos ir mokslų, pasivaikščioti gryname ore, patirti daug įdomių, linksmų ir viliojančių nuotykių, pasimaudyti gaivinančiame ežero vandenyje, padėti seneliams darže ir pievoje, klausyti ramių ir pamokančių močiutės pasakojimų.

Seneliai gyvena tolokai nuo mano namų, ir todėl tėveliai atvažiuoja retai. Aš jų labai pasiilgstu ir nekantraudama laukiu. Taip noriu kuo greičiau papasakoti naujus ir įspūdingus nuotykius.

O kaime taip įdomu. Čia pat pakalnėje yra nedidelė giraitė ir sraunus, žydras upelis. Į dešinę ir į kairę nuo sodybos driekiasi plačios, pilnos javų, žalios žolės ir margiausių gėlių vešlios ganyklos.

Man patinka iškėlus rankas bėgti tankia žole prižėlusia lanka arba atsigulti žolėje ir kramtant smilgą stebėti kažkur visada skubančius vabalėlius, žvelgti į žydro, beribio dangaus platybes, kuriose kaip avelės ganosi balti, purūs debesėliai. O lyjant — sėdėti prie lango ir žiūrėti į lietaus nebijančius baltus žąsinus, krypuojančius tarp seno sodo obelų.

Šiandieną lyja. Stiprus vėjas į langą purškia stambius lietaus lašus, kurie grakščiomis gyvačiukėmis vinguriuoja stiklu žemyn. Krosnyje linksmai spragsi sauso beržo malkos. Daugiau joks garsas nedrumsčia ramios vidurdienio tylos. Apsidairau. Prie sienos stovi sena, gerokai apsitrynusi, lietuviškais raštais pamarginta skrynia, pilna medžiagų atraižų, austų rankšluosčių ir siūlų kamuolių. Šalia jos — spinta. Kitoje skrynios pusėje stovi dvi lovos: senelio ir močiutės. Jos abi apdengtos gražiai austais apklotais. Tai močiutės rankų kūriniai. Priešais stovi aukšta krosnis. Prie pat jos dar viena spinta, prikrauta močiutės ir senelio drabužių. Ant jos galima surasti gausybę įdomiausių dalykų: dėželes, pilnas visokiausių sagų, siūlų ir adatų, seną, didžiulę ir, man atrodo, seniai neveikiantį radiją.

Spintos pakraštyje, ant senų kailinių skverno, susirietusi į kamuolį, snaudžia raina katė. Ten jos mėgstamiausia vieta. Čia, ant spintos, šilta, ramu ir gera...

Staiga atsiveria durys. Įeina močiutė. Apsidairo. Pasiima ilgaaulius batus ir išeina. Paskui ją nuo spintos šoka katė. Bešokdama ji netyčia užkliudo dėželę, kurioje sudėti keturi gražiausi eglutės papuošaliukai, numeta ją. Prišokusi pakeliu dėželę. Atidarau. Viduje pilna spalvotų šukių: geltonų, baltų, mėlynų, raudonų ir kitokių. Labai supykstu. Tie žaisliukai buvo patys gražiausi. Jais močiutė papuošdavo eglutę prieš Šventas Kalėdas. Kiek būdavo džiaugsmo pamatyti juose save, kai aš dar buvau maža ir mes su tėveliais parvažiuodavome šventėms.

Apsidairau ieškodama katės. Gerai, kad durys spėjo užsidaryti ir katė nepaspruko. Rainoji puola po lova. Ten ją nesunku pagauti. Greitai katę ištraukiu iš palovio. Ji žvelgia į mane baikščiomis akimis ir gailiai gailiai miaukia. Man pagailo jos. Atsisėdu ant lovos ir imu glostyti katę. Gerai, kad laiku prisiminiau maldelės, kurią aš kalbu kiekvieną vakarą, žodžius: "ir atleisk mums taip, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams..." Aš labai noriu, kad Dievas atleistų man mano nuodėmes. Vadinasi, ir aš turiu atleisti. Juk ji netyčia užkliudė dėželę. Ji, matyt, labai norėjo lakti.

Aš paimu katytę ir nešuosi ją į virtuvėlę. Čia ant medinio rudai dažyto suolo stovi keli stiklainiai, pilni rūgstančio pieno, ir molinis ąsotis su saldžiu rytiniu pienu. Katę paleidžiu ant žemės, paimu molinį aprasojusį asotį ir įpilu į lėkštelę. Katytė prieina ir apsidairiusi pradeda lakti. Žiūriu į lakančią Rainiukę, ir man taip gera.

Netikėtai sunkus ir drėgnas ąsotis išslysta iš rankų ir, nukritęs ant grindų, sudūžta. Išgąsdinta

Įvynėje

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

"ALTIMA" SPECIALIZUOJASI PARDAVINĖTI JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS IR BALDUS

Nes, pasak vieno iš UAB "Altima" administratorių, amerikiečiai kuria naujausio dizaino baldus, kurie yra pigesni, nei pagaminti Vakarų Europos šalyse. Be baldų, Kauno sporto halėje surengtoje mugėje "Altima" pardavinėjo dar ir kompanijų "General Motors" ir "Chrysler" automobilius. Sudaryta sutartis pardavinėti ir itališkas mašinas "Lancia", "Alfa Romeo" ir "Fiat". Pasak vieno mugės administratoriaus, per pirmąją mugės savaitę Kaune "Altima" pardavė du džipus "Grand Jerokee", vieną "Lancia" ir begalę baldų. Džipai kainavę 36 ir 34 tūkst. dolerių. Keisčiausia, kad visos kainos, ir automobilių, ir baldų buvo nurodytos tik JAV doleriais (Lietuvos aidas).

"LEGO" ATIDARĖ SAVO CENTRĄ VILNIUJE

Ši Danijos žaislų kompanija jau gerai pažįstama Lietuvoje. Pirmasis "Lego" žaislas Lietuvoje buvo parduotas 1992 gegužės 11 d. parduotuvėje "Mažylis" Kaune. Pats žodis "lego" danų kalba reiškia "gerai žaisti". "Lego" žaislų centras dabar atsidarė ir Vilniuje Gedimino pr. 10. Kaip papasakojo "Lego" menedžeris NVS šalims, Estijai, Latvijai ir Lietuvai Peteris Panaitas, "Lego" žaislai labai įvairūs — tai kaladėlės, didelės ir mažos, skirtingų formų ir spalvų. Pasak P. Panaito, vien iš vienos spalvos kaladėlių galima sudėti iki 100 mln. įvairiausių figūrų. "Tik pamanykite, kiek figūrų galima sudėti iš įvairių spalvų kaladėlių" , — sakė Panaitas. — "Lego" žaislų turi apie 90 proc. šeimų visame pasaulyje. Vienintelė teritorija, kur dar nebuvo įžengusi "Lego" — buvusi SSSR. Dabar danai nori pradžiuginti ir Lietuvos vaikus. Dėliodami figūras, vaikai lavina savo fantaziją. Panaitas mano, kad žaislus galės pirkti visos lietuvių šeimos. "Kai kurie žaislai brangūs, kiti — labai pigūs. Kiekvienas gali pasirinkti pagal kišenę. Be to, norėtume, kad "Lego" žaislai būtų vaikų darželiuose, mokyklose, vaikų kavinėse.

Pasak Panaito, "Lego" daugiausia reklamuosis žurnaluose vaikams, moterims, per TV, gatvėse. (Lietuvos aidas).

GERUMO PINIGAS NEĮVERTINS

— Jūsų gydytojos, labai mielos ir talentingos, tačiau aparatūra, su kuria jos iki šiol dirbo, atgyvenusi, pas mus, Norvegijoje, tokios atsisakyta prieš pusšimtį metų, — sakė į Pasvalį iš Norvegijos atvykęs gydytojas stomatologas Geiras Froyshovas, vienas iš organizacijos SOS Balticum vadovų, atsakingas už stomatologinę pagalbą Baltijos šalims.

---

katė sprunka po suolu. Aš puolu rinkti šukių. Deja, nieko nepadarysi, ąsotis sudužęs, o pienas išsiliejęs. Atsiveria durys ir įeina močiutė. Na, dabar gausiu pylos.

— Aš netyčia sudaužiau, močiut, — bandau teisintis.

Močiutė prieina ir uždeda man ant galvos savo švelnią ranką.

— Bala jo nematė to ąsočio. Senas buvo. Nusipirksime kitą. Juk poryt važiuosime į miestą. O dėl pieno, tu nesigraužk. Niekis. Aš ką tik šviežio atnešiau. Eik, atsinešk puoduką, įpilsiu tau ir katytei nepagailėsiu.

Katė, išgirdusi ją minint, tyliai išslenka iš po suolo.

Po keleto minučių aš sėdžiu už stalo ir valgau pyragą su trintomis braškėmis, užsigerdama pienu.

O kaip gera, kai tau atleidžia. Dar maloniau, kai pats atleidi kitam.

Apsilankius svečiams iš Norvegijos, bus jau kitaip — jie atvežė trims kabinetams ir Pasvalio stomatologinėje poliklinikoje sumontavo naują modernią įrangą — stomatologines kėdes, gręžimo ir rentgeno aparatus, kelio lempas, taip pat instrumentų, vaistų, plombų. Norvegai pažadėjo atlikti ir naujosios aparatūros techninę priežūrą.

Visą savaitę poliklinikos kabinetuose darbavosi gydytojas p. Geiras Froyshovas ir stomatologinės įrangos inžinierius Kjellas Hakkebo, taip pat senas pasvaliečių bičiulis, miesto garbės pilietis Nils–Tomy Lafsakeris. Prieš išvažiuodamas p. Geiras Froyshovas pats gydė keleto pacientų dantis, mokė su nauja įranga dirbti. Dabar gydytojai dantį plombavimui paruošia per keletą minučių, ir tos anksčiau nemalonios procedūros pacientas beveik nejaučia. Norvegų gydytojai viską apgalvojo iki smulkmenų, net paveikslų nupirko, atvežė ir parinko jiems vietą — kad pacientą ramintų.

Stomatologinė įranga kainavo 75 tūkstančius JAV dolerių. Kad ji atkeliautų į Lietuvą, pasirūpino Norvegijos vyriausybė ir užsienio reikalų ministerija. O Pasvalį, kaip sakė patys norvegai, ji pasiekė pirmiausia Kovo 11-osios akto signatarės Rasos Rastauskienės rūpesčiu. (Lietuvos aidas)

KALĖDŲ DOVANA — CHIRURGO IŠ AMERIKOS LABDARINGOS OPERACIJOS MARIJAMPOLĖJE

Į Marijampolę buvo atvykęs Čikagos karo veteranų ligoninės akių ligų specialistas chirurgas Algimantas Kelertas. Tai antroji jo viešnagė Suvalkijos sostinėje. Praeitą vasarą jis buvo atvykęs su dr. Lino Sidrio labdaros siunta, skirta Marijampolės ligoninei, kurioje buvo ir 10.000 JAV dolerių kainuojantis mikroskopas, skirtas okulistinėms operacijoms. Dabar daktaras A. Kelertas savo atostogų sąskaita ir už savus pinigus nusprendė prieš šv. Kalėdas pradžiuginti kai kuriuos katarakta sergančius marijampoliečius ir jų artimuosius. Išoperuoti keturi šia akių liga sirgę žmonės. Operavo su dr. L. Sidrio dovanotuoju mikroskopu, naudojo savo atsivežtus instrumentus ir medikamentus. Jis atsivežė ir dirbtinių akių lęšiukų.

"Amerikoje tai nėra labai sudėtinga operacija, — sakė dr. A. Kelertas, — Lietuvoje daryti tokias operacijas, ypač operuojant pirmąjį ligonį, buvo šiokių tokių sudėtingumų". Chirurgui asistavo jaunas marijampolietis gydytojas Ernestas Vieversys. Ligonius konsultavo ir operacijoms pasirinko pats A. Kelertas.

"Jungtinėse Amerikos Valstijose tokios operacijos vertė — apie 5 tūkstančiai dolerių, — sakė daktaras. — Lietuvoje man užteko padėkos. O Marijampolei jaučiu ypatingus sentimentus: iš šių kraštų yra kilę abu mano tėvai, todėl man visur mielas suvalkietiškas "kap", "tep" sakymas.

Iki šiol tokias akių operacijas Lietuvoje atlikdavo tik Vilniaus ir Kauno chirurgai. E. Vieversys, tik asistavęs dr. A. Kelertui, tikisi įgauti daugiau patirties ir sergančius akies kataraktą operuoti Marijampolėje. O daktaras A. Kelertas, jau nuo 1975 metų operuojantis akių kataraktas su mikroskopu, pažadėjo, kad dar ne kartą atvažiuos gydyti marijampoliečių. Artimiausią tokią viešnagę jis žada surengti šių metų rudenį. (Lietuvos rytas).

BIZNIO PAMOKOS KUPIŠKĖNAMS

Keleto JAV kooperatyvų tautinių asociacijų įkurtos privačios, ne pelno techninės pagalbos organizacijos VOCA atstovai Džeris Parkinsas ir Klifas Bensonas Kupiškio rajono ūkininkus ir žemės ūkio bendrovių darbuotojus mokė biznio pradmenų, pateikė moksliškai ir praktiškai pagrįstų patarimų, kaip kurti kooperatyvus, didinti žemės ūkio produkcijos gamybą, gerinti jos kokybę, mažinti savikainą, plėtoti rinką.

Tokie seminarai buvo surengti ir Rokiškio. Zarasų, Biržų bei kituose rajonuose. (Lietuvos aidas)

VIENA VALANDA DARBO — ŠIMTAS LITŲ PELNO

Valstybinėje akcinėje pieninėje pradėjo veikti amerikiečių kompanijos "Wiegand Evaporators" vakuumo aparatas, kuriuo iš lieso pieno išgarinama drėgmė ir gaminami milteliai. Norint išgarinti jos vieną toną, sunaudojama vos 37 kilogramai garo. Iki šiol vokiškam aparatui vos užtekdavo garo net dešimt kartų

daugiau. Paskaičiuota, kad, naudojant amerikiečių aparatą, per valandą gaunama 100 litų pelno.

Dabar nepalankus metas pieno gamybai, tad ir superkama jo po 100-110 tonų. Per savaitę pagaminama po 25-30 tonų lieso pieno miltelių. (Lietuvos rytas)

NETIKĖTAS PASIŪLYMAS

Klaipėdos miesto savivaldybė gavo iš Kalifornijos p. Gordono Feller laišką su netikėtu pasiūlymu. "Mes pirktume iš kurios nors Baltijos valstybės didelę Lenino skulptūrą, kurią būtų galima atgabenti laivu į Charlestono uostą Pietų Karolinoje. Statula stovėtų nuolatinėje meno parodoje. Tikimės, kad Jūs galite nurodyti mums tokios skulptūros pardavėją, pvz., kurią nors Baltijos miesto savivaldybę ar karinę instituciją. Pageidautina arčiau vieno pagrindinio Baltijos uosto", — rašoma laiške. G. Felleris taip pat prašo nurodyti, iš kokių metalų lieta skulptūra, norėtų pamatyti nuotrauką. Gerai, jei vado poza būtų įspūdinga. O kainą už skulptūrą amerikietis siūlo nustatyti patiems, prašytų nurodyti, kiek kainuotų jos pargabenimas.

Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros, mokslo ir meno skyriaus viršininkė N. Laužikienė sakė, kad G. Jokūbonio Lenino statula, ne vienerius metus stovėjusi uostamiesčio centre, dabar yra Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje. Ar verta parduoti šią statulą, svarsto uostamiesčio deputatai. Svarus žodis bus autoriaus. (Lietuvos aidas)

VYSKUPŲ SIŪLYMAS

Kauno arkivyskupijos kurijoje įvyko Lietuvos Vyskupų konferencijos posėdis, kuriame dalyvavo Vatikano nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Justo Mullor Garcia, Kauno arkivyskupas kardinolas Vincentas Sladkevičius, konferencijos pirmininkas ir Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, visi Lietuvos vyskupai ir konferencijos generalinis sekretorius mons. Vytautas Kazlauskas.

Vyskupai teigiamai įvertino LR Seimo komisijos parengtą projektą "Dėl religinių bendrijų įstatymo", kuris šiuo metu pateiktas Seimui svarstyti.

Nutarta pakartotinai priminti Vyriausybei susilaikyti nuo bažnytinių žemių privatizavimo, kol Seimas nenutars, kokiu būdu jos gali būti grąžintos arba už jas atsilyginta.

Lietuvos vyskupai nusprendė pasiūlyti Seimui įstatymo "Dėl religinių bendruomenių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" alternatyvų projektą, nes Seimo komisijos parengtas projektas nebuvo derintas su Vyskupų konferencija ir yra visiškai nepriimtinas.

Prie Vyskupų konferencijos įsteigta Masinių komunikacijos priemonių komisija. Jos pirmininku išrinktas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, pavaduotojais — vyskupas Juozapas Matulaitis ir vyskupas Sigitas Tamkevičius. (Lietuvos aidas)

JONO MULOKO PREMIJA — DAILĖS AKADEMIJOS DIPLOMANTUI

Dailės akademijoje, Vilniuje, architekto Jono Muloko, Šv. Kazimiero bažnyčios Vilniuje kupolo ir daugelio JAV lietuvių bendrijų bažnyčių kūrėjo, premiją konkurso laimėtojui, akademijos diplomantui, prof. V. Čerkanausko auklėtiniui Vyteniui Gerliakui (g. 1968 m.), įteikė premijos steigėjas, J. Muloko sūnus architektas Rimas Mulokas. Akademijos rektorius, V. Brėdikis, Architektūros katedros vedėjas V. Nasvytis, Architektų sąjungos pirmininkas A. Nasvytis padėkojo svečiui už indėlį auklėjant naują lietuvių architektų kartą. Konkurse dalyvavo du Dailės akademijos ir du Technikos universiteto diplomantai. V. Gerliako darbas — Menų centro Helsinkyje projektas — buvo pažymėtas tarptautiniame konkurse. Kadangi laureatas šiuo metu dirba pagal sutartį Austrijoje, 500 USD premija buvo įteikta jo žmonai medikei Auristidai Gerliakienei. (Respublika)

PAŠVENTINTA NAUJOJI ŠIAULIŲ BAŽNYČIA

Vyskupas V. Michelevičius pašventino naująją Šiaulių bažnyčią, nuo šiol vadinamą Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo vardu. Susirinko labai daug maldininkų. Šv. Mišiose dalyvavo ir kitų Šiaulių miesto bažnyčių, taip pat Kužių, Bazilionų bažnyčių klebonai, kan-

cleris R. Norvila, altaristas J. Povilaitis. Per pamokslą vyskupas supažindino su kardinolo V. Sladkevičiaus dekretu dėl vardo patvirtinimo, dėl parapijinės bažnyčios teisių suteikimo bei kunigo A. Vainoros paskyrimo jos klebonu. Daug padėkos žodžių pasakyta "Nuklono" generaliniam direktoriui Vytautui Slaninai. Prieš pusmetį "Nuklono" mikroelektronikos įmonė dovanojo tikintiesiems nebaigtus statyti kultūros rūmus, jie ir pertvarkyti į maldos namus. (Lietuvos aidas)

DZŪKŲ DRAUGIJA RENGIASI KONGRESUI

Alytaus miesto savivaldybės rūmuose įkurtas pirmo Dzūkijos kultūros kongreso organizacinis komitetas. Jo nariai — šio krašto kultūros įstaigų ir įmonių vadovai, miestų savivaldybių atstovai, masinės informacijos priemonių darbuotojai, taip pat kiti aktyvūs dzūkai, Lietuvoje bei svetur gyvenantys tautiečiai, kurie nori prisidėti prie kongreso surengimo. Komiteto sudėtis atvira, todėl jį galima papildyti arba sumažinti. Organizacinį Komitetą globoja Alytaus miesto mero pavaduotoja, Dzūkų draugijos pirmininkė Onutė Suncovienė. Pradinį jo branduolį jau sudaro 15 narių.

Numatyta, kad Dzūkijos kultūros kongresas vyks 1995 birželio 15-17. Svarbiausi jo renginiai bus pasaulio dzūkų susitikimas–suvažiavimas, Dzūkijos amatų ir ūkio gaminių mugė, įvairios meno bei kitos kūrybos parodos, antroji Dzūkų dainų šventė. Bus išleistas specialus kongreso leidinys. Jo temos įvairios — kalba, gamta, istorija svarbiausios šiandienos kultūros bei ūkio problemos. Medžiagą kongresui reikia pateikti iki 1994 pabaigos. Ji turi būti išspausdinta mašinėle, drauge su vaizdiniais priedais užimti ne daugiau kaip 4-5 puslapius. Išsiųsti adresu: 4580 Alytus, Rotušės 4, Dzūkų draugijai–kongresui.

Autoriams, kurių darbai bus išspausdinti, bus įteiktas nemokamas reprezentacinis kongreso leidinys. (Lietuvos aidas)

GERO KELIO KELININKAMS!

Įvyko Lietuvos kelininkų šventė: Vilniaus akademiniame dramos teatre buvo paminėtas 75 metų jubiliejus. 1918 m. gruodžio 6 d. pirmojo Lietuvos susisiekimo ministro Martyno Yčo potvarkiu buvo įsteigta Plentų valdyba.

Tikra Lietuvos kelininkų istorija galima pavadinti sukakties proga Kelių muziejaus (yra toks!) išleistą rinkinį "Lietuvos plentų valdybai — 75 metai". Nepriklausomoje Lietuvoje 5 kelininkai buvo apdovanoti Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto ordinu, 28 — Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu. Tarp apdovanotųjų — ne tik vadovai, inžinieriai, bet ir plentų sargai. Paskutinis valstybės apdovanotų kelininkų sąraše — valstybės įmonės "Greitkelis" generalinis direktorius A. Vidūnas, 1991 m. apdovanotas Kovo 11 d. medaliu (Respublika)

DIPLOMAS PAŠTU

Vytautas V. Landsbergis (V. Landsbergio sūnus) praeitą vasarą baigė studijas Tbilisio kino instituto Režisūros fakultete. Kadangi Gruzijoje vyksta karas, diplominį darbą, įrašytą videokasetėje, teko siųsti paštu.

Menininkų rūmų kino salėje įvyko šio talentingo režisieriaus filmų peržiūra. Žiūrovai jau anksčiau galėjo pamatyti V.V. Landsbergio filmą "Perlojos respublika", apie Šarūną Sauką, Petrą Repšį ir dailininką Stasį Eidrigevičių, poetą Vytautą Bložę.

Vytautas V. Landsbergis dabar yra kūrybingiausias jaunasis režisierius, važinėja filmuoti su savo raudonais žiguliukais, prikrautais filmavimo technikos. Labai mėgsta lietuviškus makaronus "Lakštiniai", turi tris vaikus, kuriuos prižiūri močiutė Landsbergienė. Dabar jam 32 metai. (Respublika)

MOKYKLOS JUBILIEJUS

Paminėti Vilkaviškio katalikiškos "Žiburio" draugijos gimnazijos 75 metų sukakties susirinko buvę gimnazistai. Suvažiavo ir tie, kurie vieni pirmųjų pradėjo lankyti šią mokyklą, atvyko ir vėlesnių laidų auklėtinių. Juolab, kad Vilkaviškio gimnazija, pradėjusi veikti 1918 metais, per savo gyvenimo metus išleido į gyvenimą nemažą būrį garsių žmonių: poetus ir rašytojus A. Vaičiulaitį, J. Tysliavą, K. Kubilinską, S. Nėrį, K. Bradūną, A. Arminą

–Trupinėlį, P. Orintaitę ir kitus. Ši mokykla išugdė nemaža žymių karvedžių, kunigų, įvairių mokslo sričių specialistų, išgarsėjusių ir svetur.

Pirmoji lietuviška Vilkaviškio gimnazija patyrė nemaža permainų. Tik įsikūrus, joje tebuvo dvi klasės, vėliau atidaryta dar keletas. 1923 metais mokykla išleido pirmąją trylikos abiturientų laidą. Naujovių atnešė ir 1930 metai. Katalikiška gimnazija buvo suvalstybinta. Jai suteiktas J. Basanavičiaus vardas.

Šiuo metu gimnazijos pastate yra įsikūrusi rajono centrinė biblioteka. Joje ir vyko beveik visi renginiai, skirti mokyklos jubiliejui. Bene įsimintiniausias daugeliui išliks prisiminimų vakaras — pamoka, kurią vedė mokytojas J. Dadurkevičius.

Įvairių renginių, skirtų šiam jubiliejui, buvo ir daugiau: vyko iškilminga konferencija, dalyviai aplankė J. Basanavičiaus klėtelę, V. Kudirkos gimtinę. (Tiesa)

PRIMINS JO ŠVENTENYBĖS VIEŠNAGĘ

Kaune, Taikos kalnelyje, popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje proga pastatytas aštuonių metrų aukščio metalinis kryžius. Jį pašventino Petrašiūnų bažnyčios klebonas kun. Kęstutis Grabauskas.

Kryžiui pastatyti iš Lietuvos žmonių buvo surinka 10 JAV doleriai, 50 DM, 1136 litai ir 300 talonų. Už jo pagaminimą sumokėta 399 litai. Prisidėjusieji prie kryžiaus statymo įvairiais darbais sumažino jo savikainą. Todėl pusę surinktų aukų (500 litų, 5 dolerius ir 25 markes) nutarta skirti Kristaus Prisikėlimo bažnyčios atstatymui, aikštelės prie kryžiaus sutvarkymui ir kt. (Lietuvos aidas)

■ Vilniaus arkivyskupijos kurijos valgykla "Betanija", veikianti jau visus metus prie Šv, Petro ir Povilo bažnyčios, kasdien duoda pietus 450 sostinės vargingųjų. Valgykla laikosi vietos ir užsienio geradarių aukomis. Kalėdų proga valgykla savo lankytojus apdovanojo parsineštinais kūčių patiekalais, o Vilniaus moksleiviai švenčių metu pagiedojo keletą kalėdinių giesmių.

Kalba

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Nevartotini vertiniai

Praėjusį kartą šiame skyriuje davėme kalbos taisymų. Po kiekvieno žodžio ar posakio vis parašydavome *n.vert.*, t.y. *nevartotinas vertinys.* Kartais tenka taisyti ir kitokios rūšies kalbos klaidas, bet ir šį kartą rašysime tik apie tuos nevartotinus žodžius bei posakius, kurie yra vertiniai iš kitų kalbų, ypač rusų.

◗ ***apipavidalinimas*** — apdaila.

◗ ***apsivesti*** — susituokti; vesti (kalbant apie vyrą), ištekėti (kalbant apie merginą).

◗ ***apjungti*** — sujungti, jungti, suvienyti, suburti, sutelkti. Pvz.: Ši sąjunga apjungia (=jungia, sujungia) įvairių srovių inteligentus. Mus apjungs (=sutelks) didelis tikslas — Lietuvos atgimimas.

◗ ***apmokymai*** — pratybos. Pvz.: Sūnus grįžo iš karinių apmokymų (=pratybų).

◗ ***baimė prieš ką*** — baimė ko. Pvz.: nuolatinė baimė prieš mokytoją (=Nuolatinė mokytojo baimė) neigiamai veikia jautrų mokinį.

◗ ***betvarkė*** — netvarka.

◗ ***būti kokiu*** — būti kokiam. Pvz.: Linkime tau būti laimingu (=laimingam). Būk mandagesniu (=mandagesnis).

Atgarsiai

Didž. Gerbiamas Redaktoriau,

Labai labai Jums dėkoju už tokią brangią dovaną — žurnalą "Laiškai lietuviams". Kai aš jį savo adresu gavau rugsėjo mėnesį, nemoku žodžiais tai išreikšti — ėjau ne žeme ir ne savo kojomis. Norėjosi giedoti, garbinti Dievą ir Jus.

Pirmą kartą žurnalą pasiskaityti buvau gavusi prieš porą metų iš gerb. seselės poetės Teofilės Žemaitytės. Tada jį pagarbiai įvyniojusi į kelis popieriaus lakštus nešdavausi į namus ir skaitydavau.

O dabar koks džiaugsmas! Turiu savo tokį nuostabų žurnalą ir galiu pasiūlyti kitiems pasiskaityti, ypač mokykloje mokytojams ir aukštesniųjų klasių mokiniams.

Dėstau tikybą įvairiose klasėse. Trūksta tikybos mokytojų. Dirbu beveik dviem etatais, labai labai neturiu laiko. Gal dėl to taip ilgai ir Jums nepadėkojau už dovaną. Už tai man dovanokite. Širdyje nešiojau padėką Jums ir Dievui.

Linkiu Jums, kad visagalis Dievas amžinai globotų Jus. Kad dangiškasis globėjas šv. Juozapas niekuomet Jūsų neapleistų.

Su nuolankumu ir meile Jums

tikybos mokytoja Zita Legotienė

Gerbiamas Kunige Redaktoriau,

Jūsų laiškelis, kuriame pranešėte, kad laimėjau premiją, mane labai nustebino. Dėkoju Jums už tokią didelę premiją. Gera buvo žinoti, kad tolimoj Čikagoj kažkas tave išgirsta. Nuvykau į Vilnių atsiimti premijos. Gavusi dovaną, pirmą kartą savo gyvenime pasijutau turtinga.

Labai norėjau pamatyti "Laiškus lietuviams". Gavau du numerius. Grįžusi perskai-

---

◗ ***daugelyje atvejų*** — daugeliu atvejų, dažniausiai, paprastai. Pvz.: Dėl vaikų blogo elgesio daugelyje atvejų (=daugeliu atvejų, dažnai) kalti tėvai.

◗ ***dėmesys į ką*** — dėmesys kam. Pvz.: Reikia skirti daugiau dėmesio į vaikų auklėjimą (=vaikų auklėjimui).

◗ ***gausus kuo*** — gausus ko. Pvz.: Jo gyvenimas gausus bėdom ir nelaimėm (=Jo gyvenime gausu bėdų ir nelaimių).

◗ ***geradėjas*** — geradarys.

◗ ***gerbūvis*** — gerovė. Pvz.: Amerikoje yra didelis gerbūvis (=didelė gerovė).

◗ ***imti domėn, dėmesin*** — kreipti dėmesį, atsižvelgti, įsidėmėti. Pvz.: Jūsų kritiką imsim dėmesin (=įsidėmėsime).

◗ ***imti už pagrindą*** — laikyti pagrindu, imti pagrindu, remtis. Nutarimo projektą siūlau imti už pagrindą (=laikyti pagrindu).

◗ ***išmetinėti*** — priekaištauti, prikaišioti. Pvz.: Žmona kasdien kuo nors nepatenkinta — išmetinėja ir išmetinėja (=vis prikaišioja) dėl niekų.

◗ ***išsireikšti*** — pasakyti, pareikšti. Pvz.: Mes dažnokai nemokame tiksliai išsireikšti (=išreikšti, pasakyti savo mintis).

◗ ***išsireiškimas*** — pasakymas, posakis. Pvz.: Panašių išsireiškimų (=posakių, pasakymų) tenka daug girdėti mūsų posėdžiuose.

◗ ***kas tai*** — kažkas, kažin kas. Pvz.: Šiame klausime yra kas tai (=kažkas) negero.

◗ ***kieno tai*** — kažkieno, kažin kieno. Pvz.: Kieno tai (=Kažkieno) nueita, bet atgal negrįžta.

čiau. Malonu buvo patirti Jūsų žurnalą esant tokį rimtą, solidų, malonų. Viskas labai įdomu. Iš visų puslapių sklinda pakili dvasia. Jos neretai pritrūksta mūsų katalikiškajai spaudai.

Būtų gerai, kad "Laiškai lietuviams" apskristų visą Lietuvą. Neabejoju, kad jie rastų savo skaitytoją ir Lietuvos žemėje, atliktų šventą misiją. Dėkoju Jums už viską.

Stasė Petkienė

"Laiškai lietuviams" yra didelis sielos penas, kuris mus suartina su Dievu. Jie man suteikia ištvermės, sielos paguodos ir kažką daugiau...

Linkiu, kad "Laiškai lietuviams" visuomet lankytų mūsų namus, kur mes bebūtume, kad jie eitų mūsų ir mūsų vaikų džiaugsmui dar ilgus metus.

J. Petronienė

Garbė Jėzui Kristui!

Nuoširdžiai dėkoju Jums už tokį puikų žurnalą, kurį aš gaunu Lietuvoje. Jums už jį galime atsilyginti tik malda. Kai žurnalą gauname, mums būna didelis džiaugsmas. Jį skaitome ne tik mes, bet ir daugelis mūsų kaimynų bei pažįstamų. Dievo palaima telydi Jus.

Paulius Vasiliauskas

Kiekvieną kartą žurnalas darosi vis įdomesnis. Dar daug metų jam linkiu

Irena Ulpaitė

Nuoširdžiai dėkoju už taip įdomų žurnalą.

Laimutė Šmulkštienė

"Laiškų lietuviams" techniškas sutvarkymas — tai pavyzdys, kaip reikia puošti lietuvišką žodį. Ačiū Teresei ir Jonui Bogutams! Kai mūsų spauda išgyvena techninę ubagystę, laikas ne žurnalistams, bet tiems techniškiems redaktoriams skirti premijas. Kai Lietuvą pasiekė 1993 metų lapkričio mėn. numeris, visi rašo ir džiaugiasi, kaip pavyzdingai jis sutvarkytas.

Vytautas Kasniūnas

Gerbiamoji Redakcija,

Mes esame dvi draugės iš Lietuvos. Mums aštuoniolika metų. Labai norėtume susirašinėti su JAV gyvenančiais lietuviais bendraamžiais. Jeigu Jūsų žurnale atsirastų vietos, labai prašytume išspaudinti mūsų adresus.

Marija Drungilaitė
Statybininkų 4
5700 Kretinga

Ilona Kubiliūtė
M. Valančiaus 5
5700 Kretinga

Būtume labai Jums dėkingos
Marija ir Ilona

■ Rygos arkivysk. Janis Pujats masinį sektų įsiveržimą į Baltijos kraštus pavadino didžiausiu pavojumi Latvijos katalikų Bažnyčiai.

■ Danijoje išspausdintas R. Paknio ir A. Baltėno albumas "Lietuvos bažnyčių menas". Knyga turi komentarus anglų ir lietuvių kalbomis.

■ Rugpjūčio 30 d. Anykščiuose atidengtas paminklas vysk. Ant. Baranauskui, "Anykščių šilelio" ir kitų poezijos kūrinių bei religinių giesmių autoriui. Paminklas, kurį sukūrė skulp. Arūnas Sakalauskas ir architektas Ričardas Krištopavičius, stovi Baranausko vardu pavadintoje aikštėje prieš Anykščių Šv. Mato bažnyčią. Paminklą pašventino vysk. P. Baltakis.

■ Popiežiaus lankymosi Lietuvoje proga Lietuvoje buvo išleistas populiarių giesmių rinkinys "Teskamba giesmės". Taip pat išleistas specialus informacinis leidinys, supažindinąs iš kitur atvykusius maldininkus ir svečius su Lietuva ir jos istorija.

■ Žemaitijoje, Kražių miestelyje, 1993 m. spalio 3–4 d. vyko mokslinė konferencija, skirta Kražių skerdynių šimtosioms metinėms paminėti.

Šypsuliai

— Kokie tų jaunavedžių vardai, kurie gyvena už sienos?

— Manau, kad už kokių metų sužinosiu. Dabar tai jis ją vadina Pupute, o jinai jį — Balandėliu.

▒ ▒ ▒

Tėvas, smarkiai nubaudęs sūnelį, nuvarė jį gulti be vakarienės. Vėliau motina nuėjo pažiūrėti, ar vaikutis miega. Ji rado sūnų nemiegantį ir labai įpykusį. Motinai prakalbėjus, nenorėjo atsakyti.

— Tai kam tu, sūneli, ant manęs pyksti? Aš juk tavęs nemušiau.

— Tu nemušei, bet kam už tokio tekėjai? — piktai atsakė vaikas.

▒ ▒ ▒

Žmona skundžiasi vyrui:

— Aš tau kasdien verdu ir kepu ir ką už tai gaunu? Ogi nieko!

— Tai tu laiminga, — atsako vyras, — o aš gaunu vidurių sutrikimą.

▒ ▒ ▒

Australijoje Brisbanio zoologijos sodo tarnautojai išgirdo baisų liūtų riksmą. Atbėgę prie narvo, jie pamatė kampe susigrūdusius keturis liūtus. Juos lodamas puolė kažkaip į narvą patekęs mažytis pudelis šuniukas.

▒ ▒ ▒

Teisėjas klausia damos, kiek jai metų. Dama, truputį sumišusi, atsako:

— Minutėlę, ponas teisėjau... Žinote, kai aš ištekėjau, vyras buvo 30 metų, o aš — 20. Dabar jis turi dvigubai — 60, tai aš — 40.

▒ ▒ ▒

Vyras žmonai:

— Aš nutariau, brangioji, kad tu neisi į koncertą su tuo senu paltu.

— O, žinoma, ne. Labai malonu, mielasis, kad tu apie tai pagalvojai...

— Nesirūpink: aš paėmiau tik vieną bilietą.

▒ ▒ ▒

Katalikų universiteto Brazilijoje rektorius įsakė ilgabarzdžiams ir ilgaplaukiams studentams nusiskusti barzdas ir nusikirpti plaukus. Studentai atsisakė paklusti. Tada greta universiteto buvo atidaryta kirpykla, į kurią dirbti buvo pakviesta viena Brazilijos gražuolė. Per trumpą laikotarpį studentai nusiskuto barzdas ir nusikirpo plaukus. Kai kurie eina skustis ir kirptis kasdien.

▒ ▒ ▒

Moteris, įsigijusi naują suknelę, nenurimsta, ligi pasirodys su ja labiausiai mylimam vyrui ir labiausiai nekenčiamai moteriai.

▒ ▒ ▒

Sakoma, kad dabar teismuose yra mažiau girtų vairuotojų, nes didesnę jų dalį pirmiau pagauna "graborius" negu policija.

■ Vokietijos šalpos organizacija "Kirche in Not", remianti katalikų spaustuvės Kaišiadoryse projektą, laikinai atsisakė aprūpinti spaustuvę pajėga "Speedmaster" tipo spausdinimo mašina. Katalikų spaustuvininkams įgijus patyrimo ir paaiškėjus, kad tokia spausdinimo mašina tikrai reikalinga, kad pajėgtų aprūpinti tikinčiuosius religine literatūra, klausimas būtų persvarstytas.

■ Kaune pašventinti Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos, Lietuvoje žinomos kaip Vargdienių seserys, o JAV kaip putnamietės – vienuolijos pamatai. Statyba vyksta už Putname, CT, esančio vienuolijos centro seserų suaukotas lėšas.

Trumpai

■ Kun Vaclovas Aliulis, Katalikų pasaulio leidyklos direktorius ir "Katalikų pasaulio" žurnalo pirmasis redaktorius, 1993 m. vasarą išrinktas Marijonų vienuolijos generaliniu vikaru, spalio mėn. išvyko į Romą, kur gyvens ir Marijonų vadovybėje darbuosis 6 metus.

■ Balfas, Lietuvos vyčiai, Religinė šalpa, Lietuvos vaikų viltis, Mercy Lift, Saulutė, Caritas, Lietuvos vaikų globa ir kitos įvairios organizacijos Amerikoje veikia labdaros srityje, įvairiais būdais padeda vargstantiems Lietuvoje.

■ Kaišiadorių vyskupija paskyrė kun. Gintarą Tamošiūną dvejiems metams Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje kapelionu.

■ Pagal Amerikos religijų enciklopediją (Encyclopedia of American Religions) čia priskaitoma nuo 700 ligi 800 įvairiausių religijų.

■ Pop. Jonas Paulius II, grįžęs iš kelionės Baltijos kraštuose, visuotinėje audiencijoje Vatikane pareiškė, kad norėtų aplankyti Rusiją ir Ukrainą.

■ Nauju vikaru Punsko parapijoje yra paskirtas kun. Virgilijus Veprauskas iš Kauno arkivyskupijos.

■ Clevelando Dievo Motinos parapijos Susikaupimo dieną pravedė Vincas Kolyčius iš Toronto.

■ Medininkuose, toje vietoje, kur 1991 m. liepos mėn. buvo nužudyti septyni Lietuvos muitinės tarnautojai, pastatytas septynių kryžių, pamate sujungtų, paminklas. Lapkričio 5 d. jį pašventino vysk. Juozas Tunaitis.

■ Prieš Kalėdas Šv. Jurgio liet. parapijos Clevelande Šalpos centras išdalijo 302 krepšius maisto, suaukoto parapiečių ir kitų geradarių, 254 šeimoms.

■ Vatikano lietuviškąsias radijo laidas tvarko kun. Virginijus Veilentas, jam padeda Jonas Malinauskas, atvykęs iš Punsko ir studijuojąs Romoje, Grigaliaus universitete.

■ Utenoje praėjusį lapkričio mėnesį vyko jaunųjų giesmininkų konkursas. Šio renginio iniciatorius — Dievo Apvaizdos bažnyčios klebonas kun. S. Sudentas.

■ Vysk. Paulius Baltakis su kun. E. Putrimu 1993 m. rugsėjo 10-13 d, aplankė Suvalkų trikampio lietuvių bendruomenes ir aptarė sielovados problemas su naujuoju tos srities ordinaru vysk. W. Ziemba.

■ Lietuvoje veikia apie 15 moterų vienuolynų — kongregacijų. Jų tikslai — švietimas, jaunimo auklėjimas, labdara, socialinis aprūpinimas, pagalba vargšams, ligonių slaugymas, katechizacija, našlaičių globa, pagalba parapijoms ir pan.

■ 1993 m. rugsėjo 1 d. atidaryta pirmoji katalikų kunigų seminarija Maskvoje. Jos rektoriumi paskirtas Veronos vyskupijos, Italijoje, kun. mons. Bernardo Antonini. Šiuo metu šioje seminarijoje mokosi 11 klierikų.

■ Prel. Jonas Kučingis, buv. Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero liet. parapijos klebonas, naujos bažnyčios, erdvios salės ir seselių namų statytojas, katalikybės ir lietuvių kultūros išlaikymo puoselėtojas, 1993 m. gruodžio 23 d. atšventė 85 m. amžiaus sukaktį.

■ Katalikiška medicininės labdaros organizacija (Catholic Medical Mission Board) nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pradžios Lietuvai suteikė medicininės pagalbos daugiau kaip už aštuonis milijonus dolerių. Antrą medicininės pagalbos labdarą, 458.371 dol. vertės, atsiuntė Lietuvos vyčiai, talkininkaujant World Medical Relief, Inc. organizacijai iš Detroito.

■ Nekaltai Pradėtosios Šv. Mergelės Marijos vienuolija, įsteigta 1919 m. spalio 15 d. vysk. Jurgio Matulaičio, pradžioje veikė tik Lietuvoje (Vargdienių seselės), nuo 1936 m. JAV, nuo 1948 m. ir Kanadoje (putnamietės). Per tuos 75 m. seserys steigė spaustuves ir jose dirbo, redagavo laikraščius ir jiems rašė, padėjo kunigams, vienuoliams; prižiūrėjo našlaičius, rūpinosi vargšais, ligoniais, seneliais; auklėjo jaunimą bendrabučiuose, mokyklose, stovyklose ir organizacijose.

■ Lapkričio 11 d. pop. Jonas Paulius II priėmimo metu, lipdamas laiptais, paslydo ir išsinarino dešinįjį petį, kuris, jo gydytojo ortopedo nuomone, galės sugyti per šešias savaites.

■ "Kad nebūtų mūsų mieste nė vieno, neturinčio iš ko pasigaminti Kūčių valgių, kad nebūtų tą šventą vakarą alkanų ir sušalusių", "Kauno diena" lapkričio mėn. paskelbė pradedanti labdaringą akciją.

■ Broniaus Kviklio, žurnalisto, redaktoriaus, visuomenininko, "Mūsų Lietuvos" 4 t., "Lietuvos bažnyčių" (vyskupijų) 7 t. ir kitų knygų autoriaus, didžiulį archyvą jo dukros 375 dėžėse nusiuntė Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekai Kaune.

■ Kun. Vaclovas Katarskis, Dayton, OH, Šv. Kryžiaus parapijos klebonas, mirė 1993 m. gruodžio 20 d.

■ Pažaislio vienuolyno bažnyčioje vyksta dideli remontai, rūsyje daromi kasinėjimai ir archeologiniai tyrinėjimai. Manoma, kad dar keletą metų šioje bažnyčioje negalės vykti pamaldos.

■ Gruodžio mėn, žydai švenčia džiaugsmo, šviesos ir stebuklo šventę — Chanuka (hebrajų k. — "pašventimas"). Ji švenčiama aštuonias dienas, kasdien uždegant vis po naują žvakutę ritualinėje šiam įvykiui skirtoje žvakidėje.

■ Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa suteikė stipendijas trims studentėms — seselėms: Ramunei Murauskaitei, Daliai Verbylaitei ir Elonai Gubavičiūtei. Jos studijavo katechizaciją ir anglų k. Notre Dame institute (Arlington, VA) ir Pranciškonų universitete (Steubenville, OH).

■ Pop. Jono Pauliaus viešnagės metu Lietuvoje buvo išleistas lankstinukas lietuvių ir anglų k. "Šv. Tėvo Jono Pauliaus II vizitas Kaune 1993. 09.06". Leidinio pagrindinis tekstas yra kard. V. Sladkevičiaus. Deja, vertimo anglų k. labai prasta.

■ Juozas B. Laučka, žymus lietuvių katalikų veikėjas JAV, mirė 1993 m. rugsėjo 9 d. Vašingtone, palaidotas Silver Springs, MD, kapinėse. Jis veikė ateitininkuose, Lietuvių katalikų federacijoje, Lietuvos Vyčiuose, Amerikos Lietuvių taryboje, NCWC, Balfe. Tai buvo plataus masto visuomenininkas, didelis tolerantas, gabus organizatorius.

■ Panevėžyje kun. Petro Kavaliausko, Šv. Trejybės bažnyčios klebono, rūpesčiu, Marijonų mokyklos patalpose įkurta kurtiesiems ir silpnai girdintiesiems mokykla, kur jie mokysis amato. Ten pat įkurta ir katalikiška vaikų dailės mokykla, kurioje mokys dail. K. Naruševičius.

■ Vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, kuris keletą kartų yra lankęsis Lietuvoje, o paskiausiai popiežiaus lankymosi metu, nuomone, Lietuvoje yra daug idealistiškai nusiteikusio jaunimo.

■ Kun. Antanas Švedas, MIC, gimęs 1909 m., kunigu įšventintas 1935 m., II Pasaulinio karo metu buvęs kariuomenės kapelionu, 1993 m. lapkričio 21 d. mirė Argentinoje, Rosario mieste, kur dirbo nuo 1960 m.

■ 1993 m. vasarą pirmą kartą aplankė Rusnės salą, esančią Nemuno žiotyse, Telšių vyskupas Antanas Vaičius. Senojoje Rusnės evangelikų liuteronų bažnyčioje, kai ji buvo suremontuota, melsis ir evangelikai liuteronai, ir katalikai.

■ Prof. dr. Vytautas Stasys Vardys, išdirbęs 34 m. akademinį darbą Oklahomos universitete, mirė 1993 m. spalio 18 d. Palaidotas St. Joseph kapinėse Norman, Oklahoma.

■ 1993 m. rugsėjo 15–19 d. Sicilijoje, Sirakūzuose, vyko Tarptautinis Katalikiškos spaudos sąjungos Europos regioninis suvažiavimas. Lietuvių katalikų religinei šalpai tarpininkaujant ir finansuojant, suvažiavime dalyvavo du katalikiškos spaudos bendradarbiai iš Lietuvos.

Juoz. M.

Nuoširdžiai dėkojame "Laiškų lietuviams" rėmėjams

Po 35 dol. aukojo: O. Pranckevičiūtė, L. Kriaučeliūnas.

Po 25 dol. aukojo: A. Jasmantienė, A. Lauraitis.

Po 20 dol. aukojo: L. Krajauskas, V. Valantinas, A. Stepaitis.

Po 15 dol. aukojo: M. Ostrauskas, K. Sadauskienė, O. Norkus, O. Čerškus, T. Zailskas, J. Žebrauskas, O. Gustas, A. Griškus, B. Kasakaitis, A. Lesevičius, K. Linkus, J. Telson, O. Vaitas, R. Čepulis, M. Bumbulienė.

Po 10 dol. aukojo: L. Velūnas, J. Zalagenas, K. Pabedinskas, S. Jelioninė, S. Kavaliūnienė, M. Gelažius, J. Nevulis, A. Baleišis, L. Smulkštys, A. Čaplėnas, A. Jurjonas, B. Kašinskas, N. Lukošiūnas, V. Siliūnas, S. Kikilas, P. Murinas, S. Plenienė, V. Otto, E. Jurkėnas, K. Miliūnas, M. Vaišvilienė, L. Jankūnas, A. Lauraitis, A. Rudis, J. Radas, O. Šilėnienė, P. Žilinskas, M. Arštikys, M. Utz, L. Tijūnėlis, E. Jakubaitienė, V. Krasauskas, S. Strokas, O. Dovydaitis, J. Mikulionis, K. Trečiokas.

9 dol. aukojo E. Gudinskas.

6 dol. aukojo P. Burokas.

Po 5 dol. aukojo: H. Moliejienė, E. Radzevičiūtė, R. Stakauskas, V. Gailiūnas, G. Ješmantienė, M. Jonelienė, V. Knyvaitė, A. Stankus, V. Teseckas, C. Surdokas, M. Levišauskas, V. Skabeikis, J. Stravinskas, T. Drūtys–Šoliūnas, B. Kelmelis, J. Latvys, G. Bajorūnas, A. Smilga, S. Viliūnas, R. Vedegys, A. Damijonaitis, S. Gerulaitis, A. Juodvalkis, M. Pranckevičius, J. Racevičius, M. Stankūnas, A. Lekeckas, M. Česas, G. Micevičiūtė, V. Vizgirda, kun. R. Krasauskas, P. Janulis, A. Mikėnas, V. Leščinskas, kun. V. Pikturna, G. Juškėnas, J. Palionis, V. Rociūnas, S. Barmus, B. Jasaitis, P. Juodikis, K. Majauskas, J. Žemaitis, O. Kremeris, kun. K. Trimakas, J. Budreika, V. Žebertavičius, kun. A. Babonas.

Lietuvoje "Laiškai lietuviams" labai mėgstami ir vertinami. Jie neįstengia jų užsisakyti iš Amerikos. Kai kurie išeiviai jiems užsako. Dabar į Lietuvą siuntinėjama apie 350 egzempliorių. Tai labai mažai. Norime, kad ten atsirastų daugiau skaitytojų. Sugalvojome pamėginti tokį planą. Mes į Lietuvą nusiųsime kiekvieną mėnesį didesnį skaičių šio žurnalo. Ten pas tėvus jėzuitus norintieji galės jį užsisakyti litais. Gal metinė prenumerata būtų 12-15 litų. Žinoma, mums tai būtų nemažas nuostolis, todėl tikimės, kad mūsų skaitytojai ir rėmėjai išeivijoje savo aukomis bent iš dalies padengs tą nuostolį. Už tai ir mes, ir skaitytojai Lietuvoje bus labai dėkingi.

Redakcija ir Administracija

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098 Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata – 15 dol., atskiras numeris – 1,50 dol.